Adem, Idris, Nuh, Hud, Salih, Ibrahim, Lut, Šuajb, Ismail, Ishak, Jakub, Jusuf, Ejjub, Junus, Musa, Harun, Ilijas, El-Jese, Zulkifl, Davud, Sulejman, Zekerijja, Jahja, Isa i Muhammed

Najveće

ISNAM TALJIĆ

PRIČE

PRIPOVIJESTI O VJEROVJESNICIMA IZ KUR'ANA

Isnam Taljić

NAJVEĆE PRIČE

DRUGO IZDANJE

Recenzenti
Rešid Hafizović
Džemaludin Latić

Fotografije na naslovnoj strani
Isnam Taljić

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4 (497.6) - 31

TALJIĆ, Isnam
Najveće priče: 33 pripovijesti o 25 vjerovjesnika koji su potvrđeni u Kur'anu / Isnam Taljić. - Sarajevo 2005. - 148 str. ; 21 cm

ISBN 9958-22-112-9

COBISS.BH-ID 13088007

Mišljenjem Ministarstva obrazovanja i nauke Federacije Bosne i Hercegovine broj 03-15-2587/05, od 30.8. 2005., na osnovu člana 13, tačka 13 Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ("Službeni glasnik BiH", broj 62/04), ova knjiga je oslobođena plaćanja poreza na promet proizvoda i usluga.

Isnam Taljić

NAJVEĆE PRIČE

33 PRIPOVIJESTI O 25 VJEROVJESNIKA KOJI SU POTVRĐENI U KUR'ANU

ZA ODRASLE I DJECU

SADRŽAJ

Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj,
Koji poučava peru,
Koji poučava čovjeka onome što ne zna.

Kur'an, El-Alek, 3.-5.

Adem, alejhi-s-selam

SASTANAK NA AREFATU

Svi smo mi Ademovi sinovi, a Adem je od zemlje.

Allah je stvorio Zemlju sa svime što je na njoj potrebno. Melekima je rekao da će stvoriti čovjeka kao Svoga namjesnika na Zemlji.

– Zar ćeš na Zemlji kao namjesnika postaviti onoga koji će na njoj nered činiti i prolivati krv?! Mi smo zaslužniji od njega, jer mi Tebi stalno služimo i činimo ibadet i poslušni smo Tebi – rekli su meleki, a Uzvišeni Allah kaza:

«Ja znam ono što vi ne znate».

Adema je stvorio od elemenata zemlje, srazmjerno ga uobličio, podario mu život i upotpunio ga voljom, čulima, umom i srcem. Rekao je melekima da imenuju životinje, ptice,

usjeve, drveće, plodove i ostalo što je bilo neophodno da bi se čovjek održao u životu.

Meleki nisu znali.

– Gospodaru naš, mi znamo samo ono čemu si nas ti naučio. Samo Ti znaš sve!

«Ademe», reče mu Allah, «izvijesti ih o imenima!»

Adem nabroja nazive svega što mu je predočeno.

Uzvišeni Allah reče melekima:

«Nisam li vam rekao da Ja doista znam tajne nebesa i Zemlje i znam ono što javno činite i ono što krijete?!»

– Naš Gospodaru, Tebe slušamo i Tebi se pokoravamo! – rekli su meleki i učinili sedždu pred Ademom.

Iblis odbi. Kaza Allahu:

– Ja sam bolji od njega, jer si mene stvorio od vatre, a njega od zemlje. Vatra je uzvišenija od zemlje, pa sam i ja bolji od njega. Kako, onda, da mu učinim sedždu?!

Uzvišeni Allah prokle Iblisa i Iblis shvati da je pretjerao i da mu se sprema strašna kazna, pa zamoli Allaha:

– Gospodaru moj, daj mi vremena i ostavi me u životu do Sudnjega dana!

Uzvišeni Allah mu udovolji, ali ga protjera iz Dženneta i kaza mu da će završiti u Džehennemu.

Iblis se obradova tome da će, makar do propasti Dunjaluka, imati dosta vremena da zavede Adema i njegovo potomstvo i odvede ih sa Pravoga puta:

– Gospodaru moj, zato što si me kaznio i protjerao iz Dženneta, neću pustiti da Adem uživa sa svojim potomcima. Stalno ću ih uznemiravati, podučavati ih zlu, nevaljalštinama, prijevari, spletkama... Navodit ću ih na grijeh i udaljavati od pravoga puta pokornosti Tebi, osim onih koji su tvoji odani robovi.

«Ti nejmaš vlast nad mojim odanim robovima. Možeš zavesti samo zalutale, koji te budu slijedili. Zavedi one koje možeš zavesti svojim glasom i svojim spletkama. Sudjeluj sa njima u njihovim unucima i djeci i obećaji im. To što im ti obećaš, to su samo prividna obećanja. A onima koji te budu slijedili, njima je mjesto u Džehennemu.»

Onda Allah, Koji je Jedan i Koji sve stvara u parovima, stvori Ademu ženu. Adem joj je odabrao ime Hava. Bi im omogućeno da uživaju u Džennetu, ali da se nikako ne primiču zabranjenom drvetu. To bi prilika Iblisu. Navali ih nagovarati...

I, čim su okusili plod zabranjenog drveta, otkrila su im se stidna mjesta i oni su se

posramili. Allah ih podsjeti da ih je upozorio da im je šejtan neprijatelj i da se nisu smjeli primaći tome drvetu. Time je istekao njihov boravak u Džennetu i Allah zapovijedi Ademu i Havi da siđu na Zemlju i ponovo ih upozori da se čuvaju Iblisa.

Adem i Hava su se na Zemlji sreli na Brdu milosti. To je uzvišenje nad prostranom visorovni Arefat u Arabiji u čijoj je blizini Allah odredio da bude izgrađena Njegova prva kuća na Zemlji, Časna Kaba, i uz nju iznikne grad Mekka, u kojoj će biti rođen Njegov posljednji poslanik Muhammed.

Adem, alejhi-s-selam

OTKAKO JE GAVRAN POCRNIO

Hava je rađala po dvoje djece.

Prvi sin je dobio ime Kabil.

Drugome su dali ime Habil.

Redom su se rađala bliznad. Uvijek u paru, muško i žensko. Da ne bi došlo do rodoskvrnuća, uređeno je koje će dijete nastajati u kome dijelu materice i Ademu objavljeno ko se s kime može ženiti i udavati

Kad je došlo vrijeme da se žene, Kabil se trebao oženiti Habilovom bliznakinjom, a Habil Kabilovom.

Habil je bio mirne naravi, odan roditeljima i svemu u šta ih je upućivao Uzvišeni Allah.

Kabil je htio da sve bude po njegovome. Bio je grub, prgav, škrt, ohol. Takvome, više mu se sviđala djevojka koja je bila namijenjena Habilu.

Kaza:

– Trebamo se oženiti s onom s kojom smo i rođeni!

Allah uputi Adema da obojica prinesu kurban, pa čiji bude primljen – njegova želja će biti ispunjena.

Allah primi Habilov, a odbi Kabilov kurban.

Srdit, Kabil nasrnu na brata.

Habil je bio snažniji i uznastoja smiriti Kabila:

– Brate, ako pružiš ruku da me ubiješ, ja neću pružiti svoju da bih ubio tebe! Ja se zaista bojim Allaha!

Kabil se ne primiri. Ubi Habila. Bi prolivena krv prvoga nevinog čovjeka na Zemlji

Poslana su dva gavrana i oni su se potukli pred Kabilom. Jedan usmrti drugoga te kandžama iskopa rupu, u nju spusti ubijenog suparnika i pokri ga zemljom.

– Teško meni! Nisam u stanju biti ni kao gavran i ukopati tijelo mrtvoga brata! – zapomaga Kabil, pa postupi poput gavrana.

Kaže se da je to bilo onda kad je gavran pocrnio.

Tako je ostala priča da su gavranovi bili bijeli i da su pocrnili od zla pred prizorom bratoubistva. I da zato izbjegavaju živjeti u blizini ljudi.

Idris, alejhi-s-selam

NA ČETVRTOME NEBU

Pera su podignuta i listovi su se osušili...

Idris je prvi na Zemlji pisao perom.

«I spomeni u Knjizi Idrisa! On je bio iskren, vjerovjesnik, i mi smo ga na visoko mjesto uzdigli.»

Idris je zatekao Adema i dugo živio u njegovo doba.

Allah mu je objavio:

«Ja ću ti svaki dan podizati stepen za onoliko koliko zasluže svi Ademovi sinovi».

Idris je nastojao činiti što više dobrih djela. Zato je i zamolio meleka s kojim je prijateljevao da, od meleka smrti Azraila, sazna koliko mu je još vremena preostalo na Dunjaluku. Taj melek ponese Idrisa u visine na svojim krilima. Na Četvrtome nebu susreo je Azraila dok se spuštao.

Melek koji je nosio Idrisa ispriča o Idrisovoj molbi, a Azrail upita:

– A gdje je Idris?

– Evo ga na mojim leđima.

Azrail kaza:

– Poslan sam da primim Idrisovu dušu na Četvrtome nebu, pa sam se pitao kako ću mu tu primiti dušu kad je on na Zemlji.

Tu i tada, Azrail uze Idrisovu dušu.

Kad je poslanik Muhammed uzdignut u nebeske sfere, na Četvrtome nebu zatekao je poslanika Idrisa.

Nuh, alejhi-s-selam

ZEMLJA BI ODMORENA OD ZLA

Nuh je uporno opominjao, a ljudi srljali u propast. Nisu ga slušali i nisu odustajali od razvrata i udovoljavanja strastima. Nerijetko su znali i istući čestitoga starca, koji je nadživio mnoge generacije i živio 950 godina.

Kad je Allah uskratio kišu i iz zemlje ništa nije nicalo, narod je protiv takve opomene pozivao u pomoć svoja božanstva.

Nuha je boljelo krivovjerje. Ljudi su se ponašali jednako kao i njihovi preci, koji su bili zaboravili na Allaha. Zato je Nuh molio Allaha da na Zemlji ne ostavi nikoga ko ne vjeruje, jer će takvi i druge navoditi u zabludu i rađati griješnike i nevjernike.

«I on je Gospodara svoga zamolio: 'Ja sam pobijeđen, Ti ih savladaj!'»

A Allah ne kažnjava nijedan narod dok njihov poslanik ne zazove prokletstvo.

Nuh je bio tesar i bi mu naređeno da počne praviti veliku lađu. Objašnjeno mu je kako će graditi. I da će se tako spasiti vjernici, a biti potopljeni nepokorni i Zemlja se odmoriti od njihovoga zla.

Lađa je imala više nivoa, pa je Nuh zaposlio i svoje sljedbenike. Gradili su četrdeset godina, a protivnici su im se podsmijavali.

Kad je lađa završena, Nuhu bi naređeno da se na nju smjeste članovi njegove porodice i ostali koji vjeruju. Unijeli su hrane i vode koliko su god mogli te sjemena žitarica i drugih biljaka. Na lađu je ukrcan i po par svih vrsta životinja. Pas zaboravi neprijateljstvo prema mački. Mačka zaboravi netrpeljivost prema mišu. Vuk smetnu krvoločnost prema ovci i kozi. Slon zaboravi neprijateljstvo prema tigru... Svi su bili bezopasni jedni prema drugim i zaživjeli u miru.

Nuhov sin odbi poziv. S podsmijehom odgovori ocu da će se, ako i bude poplava, skloniti na brdo. Sa njim ostade i njegova majka.

Nebo se smrklo, zapuhao jak vjetar, kiša je neprestano lila, provrila su izvorska vrela. Sva Zemlja bi prekrivena vodom. Lađa zaplovi.

Prema planinama su gamizali oni koji se nisu odazvali Nuhovom pozivu. Ali, voda je rasla i pokrivala i planinske vrhove. Spasa im nije bilo. Voda ih proguta. I sve kipove i idole.

Voda je jednako plavila i plavila, a lađa plovila i plovila, sve dok se nevrijeme ne smiri. Voda se poče povlačiti i more se umiri.

Ali, kopna nije bilo ni na vidiku. Nuh pusti vranu. Ona se ne vrati. Zabavila se kljucanjem strvina. Zato se pripovijeda da je tada prokleta da se ne nastanjuje u blizini ljudi.

Onda Nuh posla goluba. On se ubrzo vrati. U kljunu je nosio grančicu masline – kopno je bilo blizu.

Lađa se ubrzo zaustavi uz planinu El-Džudijj. Pred putnicima se ukaza prostranstvo obasjano suncem. Preživjeli su se radovali i zahvaljivali se Allahu.

Allah se obrati Nuhu:

«Iskrcaj se sa Našim selamom i blagoslovima tebi i narodima koji će se roditi od ovih koji su sa tobom».

Odmorena od zla, Zemlja bi ponovo naseljena.

Hud, alejhi-s-selam

NELJUDI IZ IREMA

Hud je živio je u gradu Iremu s Adovim narodom. Oni su bili krupni i time se koristili da bi pljačkali i ubijali. Odali su se mnogoboštvu i razvratu. Prebrzo su zaboravili na Allaha i smetnuli s uma da su se njihovi preci spasili u Nuhovoj lađi.

Hud je volio ljude i odvraćao ih od zla, a oni mu se podsmijavali. Allah im čitavu godinu uskrati kišu. Zavlada velika glad. Ali, jednako su živjeli po svome: obožavali kipove i živjeli razvratno. Tako su se obradovali i karavanu koji se približavao Iremu.

Hud je zavapio:

– Bože moj, smiluj se Svojim robovima, jer si Ti uistinu milostiv i o svemu dobro obaviješten!

Ču glas kakav dotad nije čuo:

– Hude, zaista je Allah tebe izabrao za vjerovjesnika i poslao te kao Svoga poslanika

tvome narodu koji čini nasilje. Stoga, idi i traži od njih da samo Allahu čine ibadet; Njemu nejma ravnoga. Neka se udalje od divljaštva i nasilja! Neka ne pljačkaju i ne ubijaju! A ako se oni od tebe okrenu i ne prihvate tvoju zapovijed, onda ih opomeni velikom kaznom.

Bio je to melek Džibril.

Hud je strijepio. Postao je Allahov poslanik i trebao je ispuniti ono što mu je naređeno.

Utom su se Iremljani vratili iz pljačke karavana. Vukli su opljačkano i zarobljenike. Nije im bilo teško jer su redom bili snažni. Zato su i izgradili grad kakav im je dolikovao: sa palačama na ogromnim stubovima, sa širokim ulicama i prostranim trgovima. Nijedan grad se nije mogao mjeriti s Iremom.

Razdijelili su plijen i njihov starješina Džehleme naredi da zarobljenici budu pogubljeni.

Hud je tražio da zarobljenici budu pošteđeni.

– Narode moj! Ja sam vam zaista poslanik pouzdani. Zato, bojte se Allaha i budite poslušni meni! Robujte Allahu, jer vi drugoga Boga nejmate. On je Taj Koji vas je učinio nasljednicima Nuhovoga naroda. Njegova je zasluga i to što ste krupni. On vam je darovao sinove, stoku, bašče i izvore. Kako možete

obožavati te kipove, koji niti mogu korist pribaviti, niti mogu donijeti štetu, a slične njima prije vas je obožavao Nuhov narod, pa ih je Allah kaznio općim potopom i uništio sve osim onih koji su u Njega vjerovali i dobra činili!? – govorio im je Hud, ali bi izvrgnut ruganju i proglašen lažovom.

Nije odustao:

– Pustite te nedužne ljude neka žive, a robujte Allahu i nemojte mu ništa ravnim pripisivati!

Zarobljenike su raskomadali na njegove oči.

Hud je i dalje pozivao narod i podsjećao ih na srdžbu i Allahovu kaznu, a Iremljani nastavljali po svome. Nije pomoglo ni to što im Allah ponovo uskrati kišu.

Tada Hud zamoli Allaha da spusti Svoju kaznu.

Opet se pojavi melek Džibril. Naredi Hudu da izdvoji vjernike, da s njima ode u pećinu na drugu stranu brda i da ponesu onoliko hrane i vode koliko će im biti dovoljno za osam dana.

Kako su oni napustili Irem, tako se pojavi crni oblak. Džehleme pomisli da se sprema kiša i obradova se. Ali, oblak je nosio ledeni

vjetar i gorostase bacao uvis. Lomili su vratove pri padu i ostajali usađeni u pijesak. Vjetar je čupao drveće, rušio palače i zatrpavao ulice.

Hud i oni koji su vjerovali bili su sigurni u pećini. Kad se nevrijeme smirilo, izišli su da vide šta je bilo. Zatekli su ruševine i pustoš. Irema više nije bilo.

Ostale su samo kuće isklesane u stijenama da svjedoče o narodu koji je tu živio.

Salih, alejhi-s-selam

DEVA U GRADU PROKLETIH LJUDI

A Semudu poslasmo njihovoga brata Saliha.»

Narod Semud je obuzela oholost i raspusnost, uživanje u razvratu i slavljenju kipova.

S njima je živio i Salih. Bio je siromašan, smiren, iskren. U osami se molio Allahu te mu je došla Objava. Upućen je da pozove narod u pravu vjeru i predoči im ono šta ih čeka ukoliko ga ne budu slijedili. Oni su Saliha izvrgli podsmijehu. Suprotstavljali su mu se i poricali njegovo poslanstvo.

– Allah me poslao da vas izvedem iz mraka nevjerovanja i zablude na svjetlo upute i vjerovanja i da od vas otklonim džehenemsku vatru.

Oni su ga i dalje potcjenjivali i tražili da im pruži jasan dokaz.

– Dovedi nam crvenkastu devu, crvenih zjenica, veliku, koja će se razlikovati od ostalih i po tome što će davati toliko mlijeka da će moći piti svi stanovnici grada!

Salih je zamolio Allaha. I, iz stijene se pojavi velika deva, crvenkasta i crvenih zjenica.

Narod se našao u čudu. Neki su prihvatili dokaz, a drugi tvrdili da je Salih opčinjen.

Poslanik im objasni:

– Pustite devu da pase i ne činite joj nikakvo zlo da vas ne bi zadesila bolna kazna. Voda je podijeljena između vas i nje: u određeni dan ona će piti, a u poznati dan vi.

Tako je bilo. Muzli su devu, pili i nosili kući masno mlijeko.

Najzadovoljniji su bili siromasi.

Bogataši su bili kivni. Siromašni Salih je osvajao ljudska srca. Smetao im je njegov ugled. Bunili su se:

– Zar da Salih bude najugledniji među nama?!

Šta će, kako će?

Smislili su da će najviše postići ako ubiju devu.

Allah objavi Salihu njihove namjere, pa ih je Salih upozoravao da ne hule na Allahovu milost jer će ih stići teška kazna.

Zanijekali su namjeru da će ubiti devu, pa Salih vjernicima obznani:

– Ubit će je čovjek neobičnog izgleda! – i zatim im opisa kako će izgledati.

Takvoga nije bilo među njima.

Prolazilo je vrijeme.

Rodi se dijete neobičnog izgleda. Onakvo kako ga je Salih opisao. Dobilo je ime Kuddar. Njegovi roditelji bili su unuci imućnih staraca koji su imali mnogo pristalica, pa ga nisu smjele prokazati ni žene koje su pomagale pri porođaju.

Kuddar je odrastao u ohologa mladića. Oko sebe je okupljao razvratnike.

Bogata Unejza je prednjačila među ženama koje su odbacile vjeru u Allaha. Ona obeća Kuddaru svoju najljepšu kćerku ukoliko ubije Salihovu devu. Druga nevjernica obeća Kuddarovom prijatelju Musadi svoj imetak.

Dok se devu vraćala s pojilišta, Musada je iz daljine pogodi strijelom, a Kuddar pritrča i zakla je.

Utučeni Salih kaza nevjernicima:

– Uživajte u svojim kućama još tri dana. To je istinita prijetnja. A onda će vam lica požutiti,

drugoga dana će pocrveniti, trećega dana će vaša lica pocrniti, a onda će vas stići Allahova kazna.

Nevjernici nisu posustajali. Odlučili su ubiti i Saliha prije nego što isteknu ta tri dana.

Odabrano ih je desetak da uprežaju gdje se Salih moli Allahu, a kad ga ubiju, poreći će bilo kakvu vezu s tim.

Allah je učinio da se na njih obruše stijene.

Oni koji su još znali za zavjeru, sutradan su krenuli da vide šta je snašlo Saliha.

Već je bio prvi najavljeni dan. Imali su šta vidjeti, ali i na sebi. Lica su im postala žuta. Gledali su jedni u druge prestravljeno.

Drugoga dana su im lica bila crvena.

Trećega dana – sasvim crna.

Sad bi svi prihvatili Salihovo pozivanje u vjeru. Ali, rok im je bio istekao. Narodu Semuda preostalo je da čekaju odakle će doći konačna kazna – s neba ili iz zemlje.

S neba je javio strašan glas. Svi su od straha popadali. Zemlja se zatresla. Oni su se samo snebivali. Tada ih je udarila munja i tijela su im postala poput suhoga smrvljenog lišća.

Pošteđeni su Salih i oni koji su s njim vjerovali. Oni su napustili opustjeli grad.

«Je li do tebe doprla vijest o vojskama, o faraonu i Semudu? Ali, ovi koji neće da vjeruju, stalno poriču. Allahu oni neće moći umaći.»

Ibrahim, alejhi-s-selam

ČUDNA ZVIJEZDA DAVNE NOĆI

Nemruz je vladao Babilonom kako je htio. Bila je to velika zemlja. Rasprostirala se od Ahvaza i Perzije do Iraka. I ni to mu nije bilo dovoljno. Htio je proširiti svoju vlast.

Da ne bi bio zatečen, uza se je imao uhode, astrologe, vračeve. Oni su ga obavještavali o onome što se zbiva ili bi se moglo dogoditi.

Kakav je bio, Nemruza je mučila savjest. Nije imao sna. U jednoj takvoj noći uočio je zvijezdu koja je jarko zatreperila i uvećavala se sve dok nije najedrala poput maloga sunca. Izgledalo mu je da su se pred njom posramile sve zvijezde, pa se, zajedno s Mjesecom, sklonile na krajeve neba.

Kralj se prepade. Naredi da se dovedu čarobnjaci, astrolozi, vračevi, svi koji su ga dotad tetošili – da mu protumače šta se zbilo na nebu i šta će iz toga proisteći.

Istupi najstariji:

– To je predznak kraja dosadašnjega carstva na Zemlji i nagovještaj novoga načina života. U tvome kraljevstvu će se roditi dijete koje neće biti tvoje vjere. Ono će u mladosti polomiti sve naše kipove i pozvati svijet u novu vjeru.

Kralj se izbezumio:

– Po čemu će se prepoznati? Kad će biti rođeno?

Stari astrolog odgovori:

– Ime će mu biti Ibrahim, a rodit će se u šestome mjesecu slijedeće godine.

Čim je nastupila nova godina, sve žene su stavljene pod nadzor. Trudnice su izdvojene i zatvorene. Kako se koja porodila u predskazanome mjesecu, dijete joj je pogubljeno.

Stolar Tarih, Nahurov sin, poznatiji pod imenom Azer, izrađivao je drvene kipove. Imao je mladoliku suprugu Nunu. Smatrano je da je premlada, pa uhode kralja Nemruza na nju nisu obraćale pažnju. Nuna povjeri mužu da je zatrudnila. On to i ne pomisli odati. Skloni svoju ženu u pećinu. Po noći joj je odnosio hranu.

Rodi im se muško dijete. Otac mu dade ime Ibrahim.

Sin je brzo rastao i sazrijevao. Sve ga je zanimalo. I to zašto babo dođe i ode, a on ne može dalje od pećine.

Otac mu udovolji – izvede ga na vrh planine. Dječaka zadivi pogled. Sve mu je bilo nepoznato. O svemu se raspitivao – o rijekama, cvijeću, drveću, pticama, planinama, o nebu...

Dječak je i dalje rastao odvojen od ostalih ljudi, samo s majkom. Azer ih je posjećivao, ali je i odlazio, iako se sve duže zadržavao s radoznalim sinom.

Kralju se ništa ružno nije dogodilo, pa je smetnuo s uma proročanstvo i smatrao da je čudna zvijezda davne noći bila samo priviđenje. Kad je Azer povjerio prijateljima da ima sina, kazali su mu da to više ne treba tajiti.

Slobodan, Ibrahim je tragao za mnogim odgovorima. Pogotovo ga je zanimalo ko je stvorio svu tu ljepotu uokolo, a neko mora svime gospodariti.

Noću je na nebu posebno zapažao Jupiter. Bio je krupan, a, opet, veoma daleko.

– On je moj gospodar! – pomisli, ali vidje da Jupiter zalazi, kao što se izgubi i Sunce, a za koje je bio pomislio da bi moglo biti gospodar svega.

Nakon što se mladi Mjesec raskrupnjao, Ibrahim pomisli:

– Ovo je moj gospodar!

Mjesec se poče smanjivati, pa i on zađe.

Ibrahim skoči od radosti i strča niz strminu. Vikao je:

– Spoznao sam svoga Gospodara! Zaista, moj Gospodar se ne može vidjeti. Moj Gospodar sve obuhvata! On sve zna i svemoguć je!

To je Allah prosvijetlio Ibrahimov um Istinom, a srce mu obasjao svjetlom vjere.

Ibrahim se obraćao narodu:

– Narode moj, ja nejmam ništa s tim što vi Njemu druge ravnim smatrate! Ja, kao pravi vjernik, okrećem svoje lice prema Onome Koji je stvorio nebesa i Zemlju, ja nisam kao oni koji Njemu druge smatraju ravnim!

Ibrahim, alejhi-s-selam

ŽIV U VATRI

Mladi Ibrahim se ušuljao u babilonski hram i sjekirom porazbijao kipove «božanstava» u koja je narod vjerovao. Poštedio je samo najveći kip i na njeg okačio sjekiru.

Već je govorio protiv višeboštva i izražavao vjeru u Jednoga Boga, pa se pretpostavljalo da je to Ibrahim učinio. Priveli su ga pred kralja i Nemruz ga upita:

— Jesi li, Ibrahime, uradio ovo s našim bogovima?

— To je učinio onaj koji je bio najveći među njima. Naljutio se zato što uz njega obožavate i ostale, jer je on najveći. Zar u to ne vjerujete? Eto, njega upitajte! — kazao je Ibrahim.

— Ti znaš da oni ne govore!

— Zar vi, umjesto Allahu, robujete onima koji vam ništa ne mogu koristiti, niti vam štetu

nanijeti? – upita ih. – Teško vama i onima kojima, umjesto Allahu, robujete! Zašto ne razmislite?

Nemruz presudi da Ibrahim bude spaljen.

Dugo je pripremana lomača. Naložena je velika vatra i uz nju se veselilo skorom kraju njihovoga neprijatelja Ibrahima.

Allah u Ibrahimovo srce uli spokojstvo. Zapovijedi melekima da ga okruže i donesu mu smiraj i ohrabrenje.

Kad se vatra rasplamsala, Ibrahim podiže glavu i reče:

– Allahu moj, Ti si Jedan, a ja sam jedini na Zemlji koji Tebi čini ibadet. Meni je dovoljan Allah i divan je On zaštitnik!

Razularena svjetina ga ščepa i baci u razbuktalu vatru.

Nastade veselje.

Tada Allah zapovijedi vatri:

«Vatro, budi hladna i spasi Ibrahima!»

Vatra je danima i noćima buktala i gutala naslagane hrpe drva. Narod se radovao i radovao. Tako se i zasitio radovanja, pa se svjetina razišla, a Nemruz naredi da se u hram «bogova» postave novi kipovi.

Onda se pronese da su u vatri viđene dvije prilike kako sjede! O tome se proču i ljudi su se vraćali da bi vidjeli čudo neviđeno.

Obaviješten o događaju, dođe i kralj. I on vidje da Ibrahim sjedi u vatri i kao da je naget prema nekome ko ga miluje po glavi.

– Kakvoga li čuda! – ote se zaprepaštenome Nemruzu.

Ibrahim je bio živ u vatri. Kralj ne savlada divljenje. Kaza:

– Veliki je tvoj Bog, Ibrahime, Onaj Koji je Svojom moći učinio da te vatra nije spržila!

Od vreline se nije moglo prići dok sva drva nisu sagorjela. Tada se vidjelo da su izgorjeli samo konopci kojima je Ibrahim bio vezan. Ljudi su prilazili i dodirivali ga.

Nemruz mu reče:

– Nama se učinilo da je s tobom u vatri bio još neko. Neko je sjedio uz tebe.

Ibrahim odgovori:

– Moj Gospodar je poslao meleka da mi pomogne, da od mene otkloni tugu i umiri mi srce, a Sam Allah učinio je da mi vatra ne mogne nauditi.

Ibrahim, alejhi-s-selam

ČETIRI PTICE

Ibrahim je zamolio Allaha:
— Gospodaru moj, pokaži mi kako oživljuješ umrle!

Allah mu kaza:

«Zar ne vjeruješ?»

— Vjerujem. Ali bih da mi se srce smiri!

Allah mu zapovijedi da uzme četiri ptice, da ih iskomada i raznese po brežuljcima.

«Zatim ih pozovi, brzo će ti doći! Znaj da je Allah Silan i Mudar.»

Ibrahim postupi onako kako mu je naređeno.

Zatim ih je pozvao.

Ptice, one koje je raskomadao i njihove ostatke pomiješao i raznio na razne strane, došle su Ibrahimu na nogama. Kad se uvjerio da su to baš one, ptice su poletjele.

«Znaj da je Allah Silan i Mudar.»

Lut, alejhi-s-selam

A ZAR SABAH NIJE BLIZU?

Nije bilo gorih ljudi od stanovnika grada Sodome i okoline. Bili su opaki, pokvarenjaci, varalice, razbojnici. Nimalo se nisu ustručavali ničega što je najgore. Dotle su otišli da su činili ono što dotad niko nije: muškarci su spolno općili s muškarcima, a izbjegavali žene.

Posebno su bili kivni na Luta zato što je od njih sklanjao putnike muškarce i ugošćavao ih u svojoj kući.

Lut je narod Sodome odvraćao od činjenja nedjela, pozivao ih u vjeru i ukazivao im na Allaha. Oni su to primili tako što su zaključili da treba kazniti Luta:

– Istjerajte Lutovu porodicu iz grada, oni su čistunci!

Izazivali su ga:

– Neka nas Allahova kazna stigne ako govoriš istinu?

Lut ih i prokle. Zazva Allaha u pomoć.

Dova bi primljena.

Lutovom amidži Ibrahimu svratili su trojica putnika. Donijeli su mu radosnu vijest da će mu i prva žena Sara roditi sina; ona, starica, njemu, starcu od stotinu godina!

Ibrahim je bio iznenađen, ali je pridošlice ugostio kako dolikuje. Ispekao je tele. Oni, pak, nisu ni okusili, a to ne dolikuje musafirima. Ibrahim se više uplaši toga nego radosne vijesti s kojom su mu došli.

Objasnili su mu da su oni meleki u ljudskom obličju: Džibril, Mikail i Israfil. I da su njemu navratili na putu do Sodome, čiji će narod uništiti.

Prestrašen, Ibrahim ih je molio da to ne učine.

«Ibrahim je zaista bio blag, sažaljiv i odan», ali su mu trojica meleka rekli:

– Ibrahime, prođi se toga. Stiglo je naređenje tvoga Gospodara!

Presuda je bila konačna.

Ibrahim ih je i dalje molio. Kazao je da u Sodomi živi i Lut. Odgovor je glasio:

– Mi najbolje znamo! Njega i njegovu porodicu ćemo sigurno spasiti, osim njegove žene.

Tako su meleki i krenuli prema Sodomi, u susret neumitnom.

«Rok im je sabah, a zar sabah nije blizu?»

Lut je imao dvije kćerke. Meleki su jednu sreli na vodi ispred grada. Upitali su je gdje bi mogli prenoćiti.

Djevojka nikad nije vidjela ljepša bića. Uzboja da će se o njihovom dolasku pročuti među izopačenicima u Sodomi. Kaza im da se ne pokazuju, a da će ona otrčati kući i pitati oca za konak.

Njezin otac, pokorni Allahov rob, ne odbi gostoprimstvo, ali naglasi musafirima da na čitavome svijetu nejma gorih ljudi od stanovnika toga grada.

Meleki su i poslani da bi se osvjedočili u nepobitne dokaze. Bilo im je naređeno da ne diraju narod dok njihov poslanik ne zatraži Allahovu zaštitu.

Sudbina se nastavila odvijati.

Čim je ugledala musafire, iz kuće se iskrala Lutova žena. Razglasila je po gradu kakvi su ljepotani stigli. Sodomljani su navalili na Lutovu kuću. Lut ih je preklinjao da ga ne sramote pred musafirima.

– Zar među vama nejma razumnoga čovjeka?

Nije bilo nijednoga. Svi su bili ogrezli u razvratu.

– Zar vi, mimo sav svijet, sa muškarcima općite, a ostavljate svoje žene, koje vam je Gospodar vaš stvorio? Pa, vi ste ljudi koji svaku granicu zla prelaze!

Odgovorili su:

– Ti zaista znaš šta mi želimo!

Navalili su na vrata ne bi li se dokopali trojice mladića.

Time su dokrajčili svoju sudbinu.

Lut ih više nije mogao zadržati, pa je zapomagao:

– Ah, da ja samo imam moć nad vama ili da se mogu osloniti na kakvu veliku silu!

Meleki su odgovorili:

– Lute, mi smo izaslanici tvoga Gospodara, oni tebi ne mogu nauditi!

Džibril je izišao pred kuću i oslijepio napasnike jednim udarcem krila.

Sodomljani su se razišli tako što su opipavali prostor, ali ih ni to nije omelo da, tumarajući, prijete da će se sutra obračunati s Lutom.

Do jutra je bilo predaleko. Njihov rok je isticao u sami sabah.

Sabah je bio blizu.

Lutu bi naređeno da prije svanuća iz grada izvede svoju porodicu.

Sodomu napusti mala grupa vjernika. S njima nije bilo Lutove žene.

Na istoku je proplamsavalo.

Tada Allah učini da se sve prevrne u gradu u kome je sve i bilo naopako.

Ono što je bilo gore, bi dolje.

Na razvratnike je spuštena strašna kiša. S neba je padalo i grumenje skamenjenoga blata i nepogrješivo pogađalo griješnike. Niko nije bio pošteđen. Sodoma i okolna naselja pretvoreni su u more čija je voda mrtva, a okolno zemljište neplodno.

«Oni su na putu koji i sada postoji. I vi pored njih i sada prolazite i danju i noću. Pa, zar ne shvatate?»

Poslanik Muhammed je rekao:

– U tome je zaista poruka onima koji razmišljaju.

I rekao je poslanik Muhammed:

– Neka se Allah smiluje Lutu. Nakon njega, Allah nije poslao nijednoga poslanika a da nije imao mnoštvo pristalica.

Šuajb, alejhi-s-selam

POKRETI SU ZAUSTAVLJENI, GLASOVI UTIŠANI...

Kad bi poslanik Muhammed spomenuo Šuajba, kazao bi:

– To je rječiti vjerovjesnik.

Šuajb je bio veoma sposoban govornik. Probranim riječima je pozivao narod da vjeruje u Allaha.

Bio je jedan od onih koji su povjerovali u Ibrahimovo naučavanje i s njim se preselio u Damask. Odatle je Šuajb poslan u Medjen. Taj grad je dobio ime po plemenu, a ono po Ibrahimovom unuku koji je bio Medjenov sin.

Grad Medjen je bio u Šamu, u blizini Hidžaza i Mrtvoga mora, nekadašnjega mora Lutovoga naroda. Medjenjanima nije bila dovoljna

opomena kažnjavanje Lutovoga naroda, iako su bili bliski tome narodu. I ne samo blizu prostorom, nego i vremenom – živjeli su neposredno nakon što je kažnjen Lutov narod. Tome narodu bili su bliski i po ponašanju: obožavali su drvo ejku, bili razbojnici, zakidali na vagi i na tekućini, plaćali ispod cijene, a i između sebe su se ophodili na najgori način.

Šuajb ih je opominjao. Govorio im je da ne remete na Zemlji uspostavljeni red. Svojim primjerom im je ukazivao da on ne čini ono što njima zabranjuje. Podsmjehivali su mu se.

On ih je odvraćao:

– Narode moj, neka vas neslaganje sa mnom nikako ne dovede do toga da vam se dogodi ono što se dogodilo Nuhovome narodu ili Hudovome narodu ili Salihovome narodu. A ni Lutov narod nije daleko od vas. I tražite oprost od svoga Gospodara, a zatim mu se pokajte. Moj Gospodar je zaista milostiv i mnogo voli!

Odgovarali su:

– Da nije tvoga rodoslova, mi bismo te kamenovali. Ti nam nisi drag.

– Narode moj, zar vam je moj rod draži od Allaha, Kojega potpuno odbacujete?! Moj Gospodar najbolje zna ono šta vi radite! Narode moj, činite šta hoćete, a činit ću i ja! Vi

ćete sigurno saznati koga će stići ponižavajuća kazna i ko laže. Pa, čekajte, a i ja ću sa vama čekati!

Govorili su mu da je opčinjen, da je on samo čovjek kao i oni. I da je lažov. Pozvali su i Šuajba u svoju nevjeru. Ukoliko ne prihvati, iz grada će protjerati i njega i one koji sa njim vjeruju.

– Ako govoriš istinu, spusti na nas kaznu s neba!

Šuajb im kaza:

– Mi se na Allaha oslanjamo. Gospodaru naš, pravedno presudi nama i našem narodu, jer si Ti najpravedniji sudija!

Allah ne odbija Svoje poslanike kad od Njega zatraže pomoć protiv onih koji Ga poriču i suprotstavljaju se Njegovim poslanicima.

Javio se strašan potres, čuo se užasan krik, pojavio se oblak. Iz oblaka je prosipana vatra. Svaki pokret je zaustavljen, svi glasovi utišani. I sve živo pretvoreno je u mrtvo.

Allah je spasio samo Šuajba i one koji su s njime vjerovali.

«I on se okrenu od njih i reče: 'Narode moj, ja sam vam prenio poruke Gospodara svoga i savjetovao vam, pa kako da žalim za nevjerničkim narodom?'»

«I oni su osvanuli mrtvi u zemlji svojoj, nepomični. Oni koji su poricali Šuajba, kao da nikad nisu ni živjeli. Oni koji su poricali Šuajba, oni su bili na gubitku.»

Rekao je Vehb, Munebbihov sin:

– U Mekki su umrli Šuajb i oni koji su s njim vjerovali.

Ismail, alejhi-s-selam

U MEKANSKOJ DOLINI

Ibrahimovu ženu Saru krasila je ljepota kakve nije bilo poslije Have.

Ali, godine i decenije su prolazile, a lijepa Sara nije rađala. Ibrahim je bio dobar muž, voljela ga je, nije joj se rastajalo od njega, pa mu je predložila da se oženi i s njezinom robinjom Hadžerom.

– Saro, bojim se da ne postaneš ljubomorna – kazao joj je Ibrahim i upozorio da bi to izazvalo nevolje.

– Ne boj se! – odgovorila je Sara.

Hadžera zanese i rodi sina. Dobi ime Ismail. Otac je odgajao dijete i njegovoj radosti nije bilo kraja.

Ali, Saru spopade prekomjerna ljubomora. Ibrahim bi prisiljen od nje odvojiti Hadžeru i sina. Odveo ih je daleko, u Mekansku dolinu, i tu ostavio.

Hadžera ga upita:

– Je li ti tvoj Gospodar zapovijedio da nas ostaviš ovdje, Ibrahime?

– Jest. Moj Gospodar će mi narediti da ovdje sagradim i njegov Časni hram.

Rastali su se uz Ibrahimovo obećanje da će ih posjećivati.

Kad je ostala s djetetom u pustinji, majka se prepala kako će Ismailu utoliti žeđ.

Ne bi li ugledala nekoga ko bi im pomogao, potrča sa brežuljka Saffe prema brežuljku Mervi. Tako je učinila sedam puta.

Nikoga ne bi.

Stala je sva usplahirena. Tada joj se učini da čuje izvor.

Izvor se pojavio ispod sinovih nogu.

Zemzem!

O izvoru se pročulo i uz njega se narod nastanjivao.

Kad je Ibrahim obišao ženu i sina, zatekao je mnoštvo šatora.

Pokraj Zemzema je iznicao grad. Mekka.

Vrijeme je prolazilo i Ismail odrastao. Kad je već bio dječak, Ibrahim ču u snu:

«Prinesi svoga sina kao žrtvu na putu Allahu!»

Isto mu bi ponovljeno još jednom, pa zaključi da to nije šejtanska spletka nego Allahova naredba.

Otac kaza sinu da će skupljati drva i da ponese nož.

Kad su se osamili, povjeri Ismailu san. Sin to smireno prihvati. Čak reče ocu da dobro učvrsti konopac kojim ga vezuje i da mu okrene lice prema pijesku:

– Bojim se da ćeš se, kad mi vidiš lice, sažaliti i odustati od izvršenja Gospodarove zapovijedi.

Otac reče:

– Divna li si ti pomoć, sine moj, u onome što je Allahova odredba.

Kad se sječivo primaklo Ismailovom vratu, Ibrahimu se javi Allahov glasnik Džibril:

– Ibrahime, odazvao si se Objavi koja ti je došla u snu. Sada ti se zapovijeda da, umjesto sina, žrtvuješ velikog ovna!

Kad se okrenu za glasom, Ibrahim ugleda bijelog ovna, velikog i rogatog.

Nakon što je njegova majka Hadžera napustila Dunjaluk, Ismail je odrastao u plemenu Džurhum, koje se među prvima nastanilo u blizini Zemzema. Bio je primjeran

mladić i komšije su mu – kad je tome došlo vrijeme – odabrali djevojku Imaru. Njome se oženio.

Kad mu je otac došao u posjetu, pred njega je izišla snaha. Ibrahim je upitao za Ismaila, a ona je objasnila da je u lovu.

– Kako ste i kako živite?

Imara odgovori:

– Naše stanje je vrlo loše. Neimaština i bijeda, siromaštvo i poteškoće.

– Kad ti se vrati muž, poselami ga i reci mu neka promijeni prag na svojoj kući! – kaza Ibrahim i ode.

Kad se Ismail vratio, žena mu ispriča o putniku i reče šta je poručio. Ismail shvati da je to bio njegov otac i da je to savjet da se razvede i ponovo oženi.

Sejjida je bila druga Ismailova žena. I ona iz plemena Džurhum.

Opet otac dođe. I opet nije zatekao sina.

I drugu snahu upita kako su i kako žive.

– Mi smo dobro. Imamo svega u izobilju, dobro nam je i zdravi smo, hvala Allahu!

– Kad ti se vrati muž, prenesi mu selame i reci mu neka pričvrsti kućni prag! – kaza Ibrahim i ode.

Kad se Ismail vratio, Sejjida mu ispriča o putniku i reče šta je poručio.

– To je bio moj otac – reče Ismail. – Time mi je naredio da te zadržim kao svoju ženu.

Kad je došlo vrijeme za gradnju Kabe, Ibrahim je Ismailu prenio Allahovu zapovijed i pozvao ga da mu pomogne.

Ibrahim je gradio, a Ismail dodavao kamenove.

Odmicala je gradnja prve Božije kuće na Zemlji.

– Sine moj, donesi mi naročit kamen, da njega učinim znamenjem ljudima! – kaza Ibrahim.

Sin je nastojao izabrati kamen, ali otac nije bio zadovoljan. Ismail je nastavio tražiti. Kad se pomolio s novim kamenom, otac je već bio postavio kamen.

– Oče, ko ti je donio taj kamen?

– Donio mi ga je Džibril. To je kamen koji mi je donesen i tu postavljen voljom Samog Allaha.

Kad Kaba bi dovršena, Allah naredi Ibrahimu:

«I očisti ovaj Moj hram onima koji će ga obilaziti, koji će tu, u njegovoj blizini stanovati i koji će molitvu obavljati, i oglasi ljudima hadždž! Dolazit će pješke i na devama iznurenim, dolazit će iz mjesta dalekih!»

Ibrahim pozva ljude i s Ismailom ih poduči dužnostima. Nije prestajao moliti Allaha:

– Gospodaru moj, učini ovo mjesto sigurnim gradom, a opskrbi plodovima njegove stanovnike, one koji budu vjerovali u Allaha i Onaj svijet!

Sina Ismaila je zadužio da se brine o Kabi, a Ismail je to oporučio svojim nasljednicima.

Ismail je imao dvanaest sinova. Svi su postali starješine plemena. Od njih su nastala arapska plemena.

Od Ismailovih potomaka potiče i Muhammed, posljednji Allahov poslanik.

Ishak, alejhi-s-selam

SIN U STOTOJ GODINI

I obradovali smo ga Ishakom, vjerovjesnikom i dobrim čovjekom. I blagoslovili smo njega i Ishaka, a među njegovim potomcima ima i vjernika i očitih nevjernika.»

Allahovom voljom, četrnaest godina nakon što mu je Hadžera rodila Ismaila, Ibrahim je ponovo postao otac. U stotoj godini. To mu je prva žena Sara rodila sina Ishaka kad je njoj bilo devedeset godina.

Prije toga su se pojavila trojica meleka u obličju mladića. Ibrahim ih je nastojao ugostiti. Iznio je pred njih pečeno tele.

Kad se nisu prihvatili jela, domaćin se uplašio. Ko su, šta su?

Samo bi meleki – a oni ne jedu – mogli odbiti takvu sofru i gostoprimstvo.

Tada su mu prenijeli radosnu vijest o rođenju učenoga sina sa prvom ženom Sarom.

Ibrahim se tome začudio zato što je bio star.

Sara se uspomagala. Udarala se po licu:

– Teško meni! – reče ona. – Zar da rodim, a ja ovako stara, a i ovaj moj muž je star? To je zaista čudno!

Ibrahimu bi rečeno da ne gubi nadu, da su oni meleki i da je to Allahovo određenje.

Ibrahim se pribrao i kazao:

– A ko, osim onih koji su zalutali, može gubiti nadu u milost svoga Gospodara?!

Tako je na svijet došao Ishak.

Ponovilo se da je i Ishakova žena bila nerotkinja. On je uputio dovu Allahu. Dova je primljena. Rođeni su blizanci El-Ajs i Jakub.

Kao što su Arapi potekli od Ismaila, tako Bizantinci vode porijeklo od El-Ajsa, a Jevreji od Jakuba.

Poslanik Muhammed je rekao:

– Plemeniti je sin plemenitoga sina plemenitog, a on je sin plemenitog – Jusuf je Jakubov sin, Jakub je Ishakov, a on je Ibrahimov sin.

Jakub, alejhi-s-selam

KAMENI JASTUK NAJLJEPŠEGA SNA

Kad je majka poslala Jakuba da ode u mjesto Haran, da bi tamo živio kod njezinoga brata Labana, noć ga je zatekla na putovanju te stavi kamen pod glavu i zaspa.

Usni merdevine između Zemlje i neba. Njima su silazili i penjali se meleki.

Usni i da mu se obraća Allah:

«Blagoslovit ću te, dat ću ti brojno potomstvo i ovu zemlju podariti tebi i tvojim potomcima».

Ujutro se, obradovan, Jakub zahvali Allahu i obeća da će, ako se vrati svojoj kući, na tome mjestu napraviti hram.

Posebno obilježi kamen koji mu je bio uzglavlje. Ako uzmogne, tu će podići Božiji hram.

Jakub je odrastao u Haranu, oženio se dvjema daidžinim kćerkama (to je, kao pravilo, dokinuto Tevratom) te imao djecu i s robinjama svojih žena; ukupno dvanaest sinova i jednu kćerku.

Prvo se želio oženiti mlađom, ljepoticom Rahelom. Daidža Laban mu je obećao, ali je tražio da mu služi onoliko koliko je odredio. On je to prihvatio, ali mu je poturena starija Lea. Ona mu je rodila šestericu sinova i kćerku Dinu, a njena robinja Zelfa mu je rodila još dvojicu sinova.

Da bi zaslužio ljepoticu Rahelu, Jakub je nastavio služiti Labanu. I ponovo je zaslužio. Ali, kao i njegova lijepa nena Sara, a i kao u njegova majka, i lijepa Rahela je bila nerotkinja. Jakubu dade svoju robinju Belhu. I ona mu rodi dvojicu sinova.

Rahela nije gubila nadu i upućivala je dove Allahu da i ona rodi sina. I, rodi lijepoga Jusufa, a za njim i Benjamina. Ubrzo je umrla.

Tako je Jakub imao jednu kćerku i dvanaest sinova.

U Haranu se Jakub nije obogatio samo porodom, nego i imetkom. I, došlo je vrijeme da se vrati tamo odakle je došao. U putu je pronašao kamen koji mu je bio pod glavom kad

je prespavao u pustinji. Tu je podigao hram koji je bio naumio izgraditi. Oko hrama je nastajao i širio se grad Kuds.

Taj hram je Mesdžidu-l-Aksa, a Jakub se nastanio u Hebronu, u zemlji Ken'an, gdje je živio i njegov djed Ibrahim.

Kao i Ibrahim, Jakub je na samrti oporučio svojim sinovima:

– Sinovi moji, zaista je vama Allah odabrao vjeru, pa umrite kao muslimani!

«Vi niste bili prisutni kad je Jakubu smrtni čas došao i kad je sinove svoje upitao: 'Kome ćete se, poslije mene, klanjati?' 'Klanjat ćemo se', odgovorili su, 'tvome Bogu, Bogu tvojih predaka Ibrahima i Ismaila i Ishaka, Bogu Jednome! I mi se Njemu pokoravamo!'»

Jusuf, alejhi-s-selam

TRI KOŠULJE

I kad Jusuf reče svome ocu: 'Oče, sanjao sam jedanaest zvijezda, Sunce i Mjesec kako mi sedždu čine', on mu reče: 'Sinko, ne pričaj svoj san braći da ti ne bi učinili kakvu pakost. Šejtan je zaista čovjeku otvoreni neprijatelj'. Tvoj Gospodar će tebe tako odabrati, podučiti tumačenju snova i upotpuniti Svoju blagodat tebi i Jakubovoj porodici kao što je upotpunio još prije tvojim precima Ibrahimu i Ishaku. Zaista je tvoj Gospodar znan i mudar».

Koliko je bilo i zvijezda u Jusufovome snu, toliko je Jusuf imao braće. Samo mu je Benjamin, još mlađi od njega, bio brat i po ocu i po majci. Ostala deseterica su bili ljubomorni na njih. Posebno na lijepoga i umilnoga Jusufa. Zato su namislili da ga ubiju. Ali, ipak su se

dogovorili da je bolje da ga odvedu u pustinju i bace u bunar. Ukoliko ga nađe neki karavan, možda će i preživjeti, ali će ga se i tako riješiti.

Rekli su ocu da bi se poigrali u pustinji, a poveli i Jusufa. Jakub iskaza bojazan da bi njega, najnejačeg među njima, mogao pojesti vuk. Oni su čvrsto obećali da će – kao složna družina – štititi brata. Otac popusti, a braća su uradili šta su i kako su bili naumili. Sačekali su noć i polahko, polahko, potmuhlo – onako kako to čine oni koji su nešto debelo skrivili – vratili se kući.

Ocu su rekli da je Jusufa – dok su se oni trkali, a on im čuvao stvari – baš i pojeo vuk. Umrljali su krvlju njegovu košulju i pokazali mu.

Jakubu je bilo teško, ali se – kad je vidio košulju – uznadao da oni lažu.

Jusuf je bio živ kad je naišao karavan i vodonoša zahvatio vodu iz bunara.

– Muštuluk! – zavikao je.

Karavandžije su nastavili putovanje s novim putnikom. U Misiru su prodali i maloga roba iz bunara u pustinji. I to za male pare.

To nije obećavalo ništa dobro, ali je kupac bio dobar čovjek. Bio je dostojanstvenik na dvoru, bliski saradnik vladara Misira. On se lijepo ophodio premu Jusufu, a svojoj ženi Zulejhi kaza:

– Učini mu boravište prijatnim. Možda će nam koristiti, a možemo ga i posiniti!

Dječak je odrastao u rahatluku.

Kao što je to lijepo rečeno, kad Allah hoće da nešto bude, On tome odredi uzroke i povode te ih pokrene na ljudima nevidljiv i samo Njegovoj moći poznat način.

Tako je i nadalje sve poslagano onako kako je trebalo biti u ovom najljepšem kur'anskom kazivanju.

Poslanik Muhammed je rekao da je Jusuf najplemenitiji među ljudima. Kad je govorio o svom susretu s Jusufom na Miradžu, više puta je ponovio:

– Jusufu je dano pola ljepote!

Jusuf je izrastao u mladića neviđene ljepote. U njega se zagledala Zulejha, supruga onoga koji ga je kupio na pijaci robova. Nastojala ga je namamiti na blud. Jusuf je odbio i htio pobjeći iz sobe. Ona je nasrnula na njeg i pred vratima mu razderala košulju. Utom je naišao njezin muž. Zulejha optuži Jusufa za napastvovanje i kao dokaz navede da mu je, braneći se, razderala košulju. Mladić je tvrdio suprotno i naveo da mu je, ne bi li ga zaustavila, pocijepala košulju dok je bježao.

Presudi njezin rođak:

– Ako mu je košulja razderana sprijeda – onda ona govori istinu, a on laže, a ako mu je košulja razderana straga – onda ona laže, a on govori istinu.

Košulja je bila razderana na leđima.

O događaju se raščulo u gradu. Žene iz visokog društva ogovarale su Zulejhu. I do nje je došao loš glas, pa Zulejha zazva žene. Lijepo ih dočeka. Svačim. Pri kraju gozbe podijeljeni su im noževi da bi mogle guliti voće koje je posluženo za zahladu. Tada Zukejha pozva Jusufa. Pojavio se poput punoga Mjeseca!

Uglednice Misira izgubile su dah. Nastojale su prikriti zadivljenost njegovom ljepotom, pa su, kao, nastavile nožem guliti voće.

Svaka se porezala po prstima.

Oteo im se uzdah:

– Bože! Bože! Ovo nije čovjek, ovo je neki plemeniti melek!

Zulejha im kaza:

– Eto, to vam je onaj radi kojega ste mene korile! Ja sam ga pokušala zavesti, ali se on odupro.

Zulejha nije odustajala od namisli da ga zavede. Jusuf se opirao.

Suočene s njegovom ljepotom i odbi-

janjem, i ostale žene osjećale su da su povrijeđene. Da se osvete, potvorile su ga da je pokušao blud. Tražile su da bude utamničen.

A Jusuf je molio Allaha:

– Gospodaru moj, draža mi je tamnica od onoga na šta me one navraćaju! I, ako ti od mene ne odvratiš njihova lukavstva, ja mogu prema njima osjetiti naklonost i postati lahkomislen.

Allah mu se odazvao. Jusuf je dopao tamnice.

Allah je Jusufa naučio tumačenju snova, pa je rastumačio snove dvojici momaka koji su s njim tamnovali. Jedan je usnio da cijedi grožđe, a drugi da na glavi nosi kruh koji ptice kljuju. Jusuf im reče da će jedan pojiti vladara vinom, a da će drugi biti raspet i ptice će mu kljuvati glavu.

«A onome od dvojice za kojega je znao da će biti spasen, reče: 'Spomeni me svome gospodaru!'»

Šejtan je učinio da taj to zaboravi i Jusuf dugo ostade u tamnici, sve dok vladar ne usni san koji nije znao rastumačiti.

Sanjao je kako sedam mršavih krava pojede sedam debelih i sanjao je sedam zelenih klasova i sedam sasušenih.

Njegovi velikaši nisu znali rastumačiti san. Tada se Jusufa sjetio onaj koji je bio u tamnici i spasio se. Obratio mu se da pomogne.

Jusuf mu kaza da siju sedam godina uzastopno, a da se ne razmeću i da požnjeveno ostave u klasu, jer će poslije doći sedam teških godina, u kojima će pojesti sve zalihe hrane osim žita koje je sačuvano za sjetvu, a zatim će doći godina u kojoj će biti obilnih kiša i opet će moći uživati u plodovima svoga rada.

Vladar je poslao da mu dovedu Jusufa, ali je Jusuf tražio da se prethodno razjasni nepravda koja mu je načinjena i da se o tome izjasne žene koje su se posjekle po prstima.

Vladar ih upita:

– Šta se dogodilo kad ste Jusufa navraćale na grijeh?

– Bože sačuvaj – rekle su one. – Mi o njemu ne znamo ništa ružno.

– Sad će istina izići na vidjelo – reče upravnikova žena. – Ja sam njega navraćala na grijeh, on je rekao istinu. Isto tako, neka on zna da ga ja, dok je bio odsutan, nisam iznevjerila, jer Allah ne da da se ostvare lukavstva podmuklih. Moj Gospodar zaista prašta i samilostan je. Ja ne pravdam sebe; pa, duša je sklona zlu, osim one kojoj se smiluje moj Gospodar.

Vladar je Jusufu želio iskazati povjerenje time što će ga postaviti na uticajni položaj na dvoru. Jusuf je zatražio da vodi brigu o stovarištima hrane. Udovoljeno mu je. Time je spriječena glad u Misiru kad je nastupilo sedam gladnih godina.

Suša je učinila da nadaleko ne bude hrane. Po žito u Misir došli su i deseterica njegove braće. On im je pomogao, ali je naredio – a oni to nisu znali – da im se u žito stave stvari koje su zauzvrat dali. Od njih zatraži da mu dovedu brata koji je ostao sa ocem. Nisu prepoznali Jusufa. Odgovorili su:

– Pobrinut ćemo se da ga nekako izmamimo od njegovog oca. Zaista ćemo tako postupiti.

Kad su došli pred oca, on se usprotivio:

– Zar da vam ga povjerim kao što sam vam prije povjerio njegovoga brata?

Kad su u žitu našli svoje stvari, braća su se obradovali i pred ocem se zakleli da će čuvati Benjamina. Tako su ga i odveli. Jusuf se njemu prokazao. Želio je da Benjamin ostane s njim, ali ga nije mogao zadržati kao roba. Zato je svojim ljudima rekao da u njegovo žito kradom stave pehar i razglase da je pehar nestao te da će biti ostavljen u Misiru onaj u čijem tovaru bude nađen pehar.

Kad je pehar pronađen u žitu koje je odmjereno Benjaminu, braća su rekli:

– Ako je on ukrao, pa i prije je krao njegov brat!

Jusuf ništa nije rekao na tešku laž. U sebi je pomislio da su oni u gorem položaju, jer Allah zna istinu.

Nisu prepoznali Jusufa.

– Upravniče – rekli su oni – on ima vrlo starog oca, pa uzmi jednog od nas umjesto njega. Mi vidimo da si dobar čovjek.

Jusuf je to odbio.

Kad su se braća vratili iz Misira, rekli su ocu da je njegov najmlađi sin ostao u Misiru zato što je ukrao.

– Nije tako – reče Jakub. – U vašim dušama poniknula je zla misao...

Dorekao je da se njima neće jadati i da će mu Allah vratiti obojicu sinova te im je naložio da se raspituju o Jusufu i njegovome bratu.

– A svoju tugu i svoj jad iznosim pred Allaha, a Allah mi je dao da znam ono što vi ne znate.

Pri ponovnom susretu s Jusufom, polubraća su ga najzad prepoznali i izrazili pokajanje:

– Allah te nad nama uzvisio, mi smo zaista zgriješili!

Jusuf im je odgovorio:

– Ja vas sada neću koriti. Allah će vam oprostiti. Od milostivih, On je najmilostiviji.

A onda im je naložio:

– Ovu moju košulju odnesite i stavite je na lice moga oca, on će progledati.

Kazao im je i da se vrate te da u Misir dovedu svu porodicu.

Jakub je na daljinu osjetio Jusufov miris, a preostali ukućani rekli su mu da i sada griješi. Ali, kad mu je donijeta košulja i Jakub je prinio na na lice, progledao je.

– Zar vam nisam rekao da mi je Allah dao da znam ono što vi ne znate?

Time se ispunila davna Jakubova slutnja da je Jusuf živ. Da ga je pojeo vuk, košulja bi bila razderana, a ne samo umrljana krvlju. I treći put je košulja znak, i to kao potpuna mudžiza – slijepi otac je progledao.

Snuždeni, braća su tražili od oca da zamoli da im grijesi budu oprošteni.

– Zamolit ću svoga Gospodara da vam oprosti – odgovori on – jer On oprašta i milostiv je.

Kad je sva porodica došla u Misir, Jusuf ih pozva da ostanu. Tada su mu se, svi skupa – prema običaju tadašnjih naroda – poklonili.

Jusuf je kazao ocu:

– Oče moj, ovo je tumačenje moga nekadašnjeg sna. Moj Gospodar ga je ispunio. Allah je bio dobar prema meni kad me iz tamnice izbavio i vas doveo iz pustinje nakon što je šejtan između mene i moje braće bio posijao razdor. Moj Gospodar je zaista milostiv onome prema kome On hoće i on zaista sve zna i mudar je.

I, na kraju, mogući dodatak ovoj priči.

Po po tome što je Zulejha izgovorila: «Isto tako, neka on zna da ga ja, dok je bio odsutan, nisam iznevjerila, jer Allah ne da da se ostvare lukavstva podmuklih», neki misle da joj muž više nije bio živ i da se kasnije udala za Jusufa.

«A sedmericu plemenitih Allah će, na Sudnjem danu, staviti u Svoj hlad kad ne bude bilo drugoga hlada osim Njegovoga. Među takvima će biti i onaj kojega zovne lijepa i ugledna žena, pa on kaže: 'Ne, ja se bojim Allaha!'»

I radi toga je poslanik Muhammed, uz svjedočenje o njegovoj ljepoti, rekao da je Jusuf najplemenitiji među ljudima.

Ejjub, alejhi-s-selam

KOSMOS JE ZAŠUTIO

Ejjub je živio u blizini Damaska i bio veoma bogat; i imetkom, i djecom, i dobrotom prema drugima. Iznad svega, veličao je Allaha. Zato ga je Iblis nastojao zavesti sa Pravoga puta.

Rekao je melekima:

– A da ga Allah stavi na kušnju i da mu oduzme ono što mu je dao, sve bi se izmijenilo i on bi, siguran sam u to, napustio zahvalnost prema Allahu i udaljio se od poslušnosti i ibadeta prema Njemu.

Meleki su odgovorili:

– Allahovi odani robovi, oni koji žude za Allahom, traže Njegov oprost i milost, zahvaljuju Allahu, poslušni su mu i čine ibadet u dobru i zlu, u neimaštini i izobilju.

Iblis je prežao da ga navede na zlo. Nije uspijevao, pa je protiv njega okretao ljude.

Svašta se počelo govoriti.

Malo-pomalo, Ejjubu poče slabiti ugled.

Dogodi se i da suša uništi njegove usjeve. Stoka mu smrša. Ejjub ostade bez imetka.

Iblis žešće navali podgovarati druge da se izruguju s Ejjubom i da ga odvraćaju s Allahovoga puta.

Ni osiromašen, Ejjub se ne promijeni. Ostao je zadovoljan i miran. Nije prestajao tražiti oprost od Allaha.

Govorio je:

– Onaj Koji me stvorio i Koji mi je dao imetak, moj je Gospodar, pa ako hoće – On mi ga daje, a ako hoće – On mi ga uzima.

Pogodila ga je nova nesreća: srušila mu se kuća i sva su mu djeca izginula.

Ejjub je, kroz suze, rekao:

– Moju djecu mi je povjerio Allah, pa ako je Allah uzeo njihove duše, uzeo je ono što mi je povjerio i Svojom milošću ih je obuhvatio.

Spopade ga i gadna bolest: pojavili su mu se prištevi po čitavome tijelu. Nije mogao ni sjediti, ni stajati, a niti mu se – od smrada – ko mogao približiti.

Njegova žena Rahma skloni ga kod rodbine, ali ga ni oni nisu trpili.

Onda ga je smjestila u kolibu na osami.

Godine su prolazile, a stanje mu se nije poboljšalo. Više se nije mogao ni micati. Samo je pokretao jezik i tako činio dovu Allahu.

Iblis nije popuštao da slomi Ejjubovu vjeru. Od njega je odvratio ljude i učinio ih njegovim otvorenim neprijateljima. Uspio je nagovoriti i njegove preostale prijatelje Jeldeda, Džefera i Safira, koji su mu još dolazili, da ga odvraćaju od vjere u Allaha i da mu reknu da će se time izbaviti iz muka.

Oni su ga huškali, a iscrpljeni Ejjub odbijao njihove nagovore. Tada im pristupi lijep mladić. Nisu ga poznavali. Sjede kraj njih i kaza:

– Znate li ko je čovjek kojem nalazite mahane i kojeg optužujete? Kad biste znali da je Allahov miljenik ovaj čovjek kojega potcjenjujete radi njegove bolesti i kojega, radi te bolesti, napuštate i bježite od njega, ne biste to govorili. Ne biste to govorili kad biste znali da je on od danas Njegov poslanik, kojega je Allah za Svoju Objavu odabrao i dao mu poslanstvo!

Jelded, Džefer i Safir nisu znali da im to – u obličju lijepoga mladića – govori melek, ali su se zbunili. U čudu su otišli i prestali dolaziti.

Preostala je još Rahma. Ona se jednako odupirala. I dalje se brinula o mužu, njegovala ga i teško zarađivala da bi ga prehranila. Ali,

ljudi kod kojih je radila odbili su Rahmu od sebe. Bojali su se da će im prenijeti njegove bolesti.

Rahma nije dozvolila da muža ponizi prosjačenjem. Poranila je na pijacu sa zavežljajem. Izvadila je dugu zlatnu pletenicu, kojom je ukrašavala svoju kosu, i ponudila je na prodaju. Lahko je prodala.

Prodala je i drugu pletenicu i nabavila ono što im je bilo neophodno.

Dok se vraćala ka kolibi, srela je starca.

– Kaži Ejjubu da je to šejtanovo djelo i da ne traži Allahovu zaštitu od šejtana. Neka šejtanu učini sedžu i od njega zatraži spas! – savjetovao je starac.

Rahma je bila odlučna:

– Zar da Ejjub čini sedždu šejtanu?! To on nikad neće prihvatiti!

– Neka to učini samo jednom, za svoje dobro, pa neka traži oprost od Allaha! – navaljivao je starac.

Rahma nije znala da je starac Iblisov izaslanik i da je Iblisu najvažnije da Ejjub porekne Allaha. Zato i predloži mužu kako joj je nasavjetovano.

Skrhan, Ejjub kaza:

– Šta ti je? Zar od mene tražiš da se poklonim šejtanu?!

– Ejjube, učini to da bi ozdravio. Pred nama su zatvoreni putevi nafake.

– Bježi mi sa očiju! Takva mi ne trebaš! Idi i brini se o sebi, a mene ostavi samog! Allah će se brinuti o meni Svojom milošću!

– Dokle ćemo čekati Allahovu milost? Prošle su duge godine, a Allah ti ne ukazuje milost.

– Bježi mi s očiju! Kunem ti se Allahom, ako mi On da zdravlje, jednoga dana ćeš dobiti stotinu udaraca!

Kad ostade sam, uputi dovu Allahu:

– Moj Gospodaru, šejtan me pogodio bolešću i patnjom. Moj Gospodaru, ako me zadesila patnja, pa Ti si najmilostiviji. Svojom moći, koja sve obuhvata, otkloni bolest od moga jezika, da Tebi mogu zikr činiti i da Tvoje ime mogu veličati.

Kosmos je zašutio od tih riječi!

Utom je došla Objava:

«Udari svojom nogom u zemlju. Iz nje će poteći hladna voda za čišćenje i piće!»

Kako je dotakao zemlju, izbili su izvori bistre hladne vode. Sa jednog izvora se opra – njegova koža postade zdrava i lijepa. Sa drugog izvora se napi – i bi potpuno izliječen. Vrati mu se snaga.

Rahma se ubrzo vratila mužu.

Nije znala da je Ejjub ozdravio.

Razmišljala je:

– Ako me otjerao, ne mogu ga ostaviti da umre u pustinji i da ga zvijeri rastrgaju. Vraćam mu se. Molit ću ga da mi oprosti grijeh koji sam počinila prema njemu...

Zatekla je bodroga muškarca. Našla se u čudu. Šta je bilo s njezinim Ejjubom?

– Šta tražiš, ženo? – upitao je.

– Tražim svoga muža Ejjuba. Bio je ovdje...

– Hoćeš li ga poznati ako ga vidiš?

– Kako ga ne bih prepoznala?! – odogovori Rahma i, zagledana u nasmijano lice pred sobom, ugleda zdravog i lijepog muža.

Bila je presretna. Zamolila ga je da joj oprosti i da zamoli Allaha da joj oprosti. Ejjub je podsjeti na svoju zakletvu o stotinu udaraca.

– Učini to! Ja sam zadovoljna sa svime što ti želiš.

Allah uredi da Ejjub uzme snop od stotinu slamki i da njime «udari» Rahmu.

Dugo je, u zdravlju i rahatluku, živjela sa svojim možem. Rodila mu je i mnogo djece. A Ejjub je vratio sav imetak i ugled.

«Našom milošću i kao opomenu razumnima, podarili smo mu njegovu porodicu i još toliko.»

Junus, alejhi-s-selam

NA OBALAMA RIJEKE I U DUBINAMA MORA

Gradom Nejneva, smještenom na obalama velike rijeke Tigris, i ostalim krajevima toga dijela Dunjaluka koji se zvao Asirija, stotinama godina upravljali su perzijski vladari. Oni su se klanjali kipovima. I narod je s njima živio tako što su krivo vjerovali i razvratnim životom, ali i siromašno. Radili su mukotrpno da bi prinosili žetvu lažnim bogovima i njihovim "zemaljskim sinovima".

Iz toga naroda je bio i Junus, čestit i bistar mladić. Često se osamljivao uz rijeku i zagledao po poljima na kojima je narod radio, a od toga imao najmanje koristi.

Junusu je bilo jasno da vladarima odgovara višeboštvo. Nastojao je to rastumačiti narodu i podučiti ih vjeri u jedinoga Boga.

Susretali su ga preplašeni pogledi.

Junus nije odustajao. Sve upornije i otvorenije pozivao je u Allahovu vjeru. Činio je to pune trideset tri godine, ali je uspio pridobiti samo dvojicu. Ni oni to nisu javno pokazivali.

Tako je Junus počeo gubiti strpljenje i od Allaha tražiti da ubrza kaznu. Pojavio se melek i blago ga prekorio:

– Junuse, Allah ti naređuje da istraješ još četrdeset dana, pa ako se tvoj narod pokaje i bude prihvatio vjerovanje u Allaha – bit će im oprošteni grijesi, a ti ćeš od Allaha dobiti dvostruku nagradu u odnosu na sve njih. Ako to ne učine – onda će ih Allah uništiti.

Junus to prihvati i nastavi prizivati narod.

Narodu dojadi njegovo uporno pozivanje i omalovažavanje njihovih božanstava. Prijavili su ga vladaru. Vezan je i priveden u njihov hram. Iskupilo se mnogo ljudi. Htjeli su vidjeti kako će biti kažnjen.

– Moj Bog je Allah, Jaki i Moćni – mirno kaza Junus.

– A može li te tvoj Bog spasiti kazne? – upita vladar i naredi da ga bičuju.

Tukli su ga i tukli, koža mu je popucala, a on ne pusti glas.

Narod je klicao:

— Naši bogovi su nadjačali njegovoga Boga!

Isprebijan, Junus je ostavljen na hladnoj kaldrmi.

Oko ponoći započe strašno nevrijeme. Svi su se posakrivali. Samo su dvije prilike promicale kroz tminu.

— La ilahe illallah! — javili su se jedan drugom i dogovorili se da Junusa ukopaju dok ga još nisu rastrgale noćne ptice.

Ali, ta dvojica njegovih pritajenih sljedbenika uvidjeli su da je Junus živ, pa su mu previli rane i sklonili ga. Tri dana su se brinuli o njemu. Bolovi su se primirili i Junus je odlučio vratiti se u Nejnevu.

Bio se napunio trideset jedan dan od Allahove Objave.

Narod je mislio da su njihovi «bogovi» spržili Junusovo tijelo i da je vjetar raznio njegov pepeo. Zato se raščulo o njegovome povratku.

Junus nastavi s pozivanjem u Allahovu vjeru. Upozoravao je da se to učini prije nego što dođe kazna. Ali, svijet je opet bježao od njeg.

— Narode, bojte se Allaha i samo Allaha! Čuvajte se Njegove kazne koja će nastupiti sa zalaskom sunca! — zavika Junus na trgu ispred vladarevoga dvora.

– Kakva će to biti kazna kojom nam prijetiš? Reci glasno, da te svi dobro čuju! – podviknu vladar.

– Ako još od danas ne počnete vjerovati, vaša boja će se sutra promijeniti, a kazna će vas stići preksutra! – reče Junus.

Vladar se nasmija:

– Ostavit ćemo te živoga do sutra da bi se narod uvjerio u tvoju laž!

Sutradan se promijeni boja Nejnevljana. To ih uplaši.

Na kraju toga dana se napunila četrdeseta noć.

Junus ne iščeka dan. Napusti grad uz prijetnju da će ih kazna stići u sabah.

U sabah se pojavi crn oblak i iz njega suknu gust dim. Oblak se sruči na Nejnevu. Sve zgrade su pocrnile. Ljudi su se gušili u dimu.

Požurili su da iskažu pokajanje i pred Junusom prihvate Allahovu vjeru.

Dok su tragali za njim, ugledali su kuću oko koje nije bilo oblaka. U njoj su zatekli dvojicu Junusovih istomišljenika kako se naglas mole Allahu. Nejnevljani su povikali:

– I mi vjerujemo u ono u šta vi vjerujete, istina je to što vi tvrdite! Tražili smo Junusa, pa da pred njim iskažemo pristupanje Allahovoj vjeri i da nas on poduči Istini.

Stigla nas je zasužena kazna. Zato, iziđite pred narod i kažite šta nam je činiti da bismo se spasili!

Jedan od one dvojice vjernika obrati im se dovom da nejma drugog Boga osim Allaha. Narod to od srca prihvati. Tekle su suze pokajanja,

Razišli su se oblaci i ukazalo se vedro nebo. Rasplinula se kazna. Pokajanje je primljeno. Proli se kiša iz novog oblaka, sapra pogan sa njihovih kuća i natopi im zemlju.

Sinu sunce.

Dali su se u potragu za Junusom. Našao ga je jedan od dvojice ranijih istomišljenika i prenio mu radosnu vijest.

– Da si ostao i četrdesetoga dana, tada bi Allah preko tebe otklonio kaznu – objašnjavao mu je.

– Ostavi me! Ne mogu više ni čuti za Nejnevljane! – kaza Junus i nastavi prema obali mora.

Na obali je zatekao lađu. Baš je trebala isploviti. Zamoli da i njega povezu. Junusovo lice svidjelo se onome koji je bio glavni na lađi i rado ga primi.

Lađa je plovila danima i noćima...

A onda, iznenada, podigli su se visoki valovi. Pojavio se oblak i iz njega pokuljao crn dim.

Junus je shvatio da je to kazna zato što je napustio Nejnevu prije roka. Reče lađaru da je on zgriješio kaznu koja će ih stići.

– Bacite me u more i Allah će otkloniti zlo!

Usprotivi se onaj koji je zapovijedao:

– Ne! Ti si najbolji među nama. Stalno veličaš Allaha i moliš Ga da oprosti. Grijeh nije tvoj. Zato ćemo se Allahu obratiti i moliti Ga da nam otkrije griješnika.

Helem, tri puta se pokazalo da je Junus kriv, ali ga nisu htjeli baciti u more.

Junus se sam bacio. Utom je izronila ogromna riba i progutala ga. On je u ribinoj utrobi čuo šumorenje i pitao se šta bi to moglo biti. Bi mu objavljeno da tako stanovnici mora veličaju Allaha!

Junusu bi još žalivije što se srdio. Molio je Allaha da mu oprosti. Njegovo veličanje čuli su meleki i to prenijeli Allahu.

«To je moj rob Junus, koji je prema Meni bio pogriješio, pa sam ga kaznio tako što sam ga zatvorio u utrobu ribe», objasni im Allah.

Meleki su molili Allaha da mu se smiluje. Allah o tome obavijesti Junusa, a radosni Poslanik povika iz morskih dubina:

– Samo si Ti Bog! Tebi pripada sva slava! Ja sam zaista bio jedan od onih koji su nasilnici!

Pokajanje bi primljeno. Allah zapovijedi ribi da ga izbaci na kopno. Tako se Junus našao na pustoj obali, iznemogao i izložen suncu.

Allah učini da iznad Junusa izraste vriježa tikve. Njezini listovi su natkrili Njegovoga poslanika i načinili mu hlad. Bi mu poslana i životinja koja ga je, ujutro i navečer, hranila mlijekom.

Kad mu se povratila snaga, listovi su uvehnuli i vriježa se osušila, a Junus se rasplaka. Pojavi se melek Džibril:

– Zar plačeš zato što je propala ova vriježa, a ne bi te ožalostila propast stotina sinova naroda koju si sam želio jer si se naljutio kad im se Allah smilovao?!

– Ja sam zaista bio nasilnik! – zapomaga Junus.

– Ustani i pođi svome narodu koji te iščekuje. Allah je oprostio i tebi i njima! – reče mu Džibril.

Svi u Nejnevi, skupa sa vladarem, poželjeli su Junusu dobrodošlicu. On među njima ostade još četrdeset godina. Ukazivao im je na Pravi put i iskazivao kajanje zato što je pogriješio prema Allahu i ogriješio se o sugrađane:

– Samo si Ti Bog! Hvaljen neka si! A ja sam se zaista ogriješio!

Musa, alejhi-s-selam

ŠTAP

Svi poslanici su imali štap.

Musa se štapom pomagao u hodu ili je njime ovcama sakupljao lišće.

Kad ga je odabrao za poslanika, Allah je – da bi ga uvjerio u Svoju moć i moć vjere koju mu objavljuje – Musaov štap učinio čudesnim. Rekao mu je da baci štap. Nato se štap pretvorio u zmiju.

«Uzmi je i ne boj se!», naređeno mu je. «Mi ćemo je vratiti u ono što je bilo prije.»

Čim je Musa ispružio ruku, zmija je postala štap.

Ubrzo je Musau objavljeno da se, zajedno s bratom Harunom, susretne s faraonom.

Faraon je sebe smatrao božanstvom i prevršio svaku mjeru u zlu. Musa mu je trebao pokazati da je Allahova moć veća od svačije.

Musaov štap se pred faraonom pretvorio u zmiju. Faraon naredi da Musa i Harun budu bačeni u tamnicu, a da se dovedu najvještiji čarobnjaci i da ga pobijede u čarolijama.

Allah je osjećao Musaovu zebnju, pa mu se obratio:

«Ne boj se! Ti ćeš doista pobijediti! Samo baci to što ti je u desnoj ruci. Progutat će ono što su oni napravili, jer je ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće uspjeti ma gdje došao!»

Čarobnjaci su izveli svoje najčudesnije trikove. Kad dođe red na Musaa, on baci štap. Njegov štap proguta sve njihove magije. Pokaza se da je lažno sve što su oni izveli.

Čarobnjacima je bilo jasno da je obmana ono što oni znaju. Bacili su se na zemlju i povikali:

– Mi vjerujemo u Gospodara svjetova, Gospodara Musaova i Harunova.

Musa je u Egiptu uporno pozivao narod da prihvati vjeru u Jedinoga Boga. Zato su glavešine iz faraonovoga naroda tražili da se kazni Musaov narod. Faraon im je udovoljio. Njega su namjerili ubiti, a njegov narod izložiti još većem zlostavljaju.

Musau su njegovi rekli:

– Zlostavljani smo bili prije nego što si nam došao, a zlostavljaju nas i nakon što si nam došao.

Musa zamoli Allaha da mu pomogne. Bi objavljeno da će mu biti omogućeno da svoj narod spasi iz Egipta:

«Kreni noću s robovima Mojim, ali bit ćete gonjeni!»

Zato su požurili preko pustinje. Za petama im je bio faraon s vojskom. Utom su stigli do mora.

Obuze ih strah, pa panika.

Musa ih je umirivao:

– Naređeno mi da dođemo do mora, a vjerovatno će mi sada stići naređenje šta trebam učiniti.

Bi mu objavljeno:

«Udari svojim štapom po moru!»

Kako Musa udari štapom, tako se more rastavi i otkri dvanaest staza. Tuda krenu dvanaest plemena njegovoga naroda.

Čim su oni prešli, na obalu je stigla faraonova vojska. Faraon se oholio:

– Pogledajte kako se i more pokorava mojoj želji!

Njegovi vojnici pomislili su da će biti tako, pa su stupili na staze kroz more. Ali, more se pokrenu i zatvori se nad njima. U tome trenu

je faraon shvatio da je samo običan čovjek i priznade da sva hvala i slava pripada jedino Allahu.

Ne bi primljeno njegovo pokajanje – faraon se utopi. Ali, Musaov narod je bio povjerovao da faraon ne može umrijeti. Da bi bila otklonjena njihova zabluda, faraonov trup je izbačen na obalu.

Kao znak Allahove moći, faraonovo tijelo neće se raspasti do Sudnjega dana.

Musa, alejhi-s-selam

KOLIKO VRABAC MOŽE ODNIJETI U KLJUNU

Kad su Musaa pitali ima li ko na Zemlji da više zna od njeg, odgovorio je:

– Nema!

Allah ga ukori:

«Ima jedan Moj rob koji živi na mjestu gdje se sastaju dva mora; on zna više».

Musa je krenuo u potragu za tim Allahovim robom. Pratio ga je momak koji je u torbi nosio ribu.

Dugo su putovali.

Sjeli su tek kad su stigli do mora.

Kad je Musa zaspao uza stijenu, riba je skliznula iz mladićeve torbe i upala u more.

Nastavili su pješačiti ostatak dana i čitavu noć. Utom je svanulo i Musa, da bi doručkovali, podsjeti mladića na ribu.

— Kad smo svratili kod one stijene, ja sam zaboravio na onu ribu. Sam šejtan je učinio da je zaboravim i da ti ne spomenem. Mora da je skliznula u more. Baš čudnovato — pravdao se.

Musa ga ne prekori:

— E, to je ono što tražimo!

«I njih dvojica su se vratili putem kojim su došli.»

Uza stijenu su zatekli u zeleno umotanog neznanca. Musa mu nazva selam, a onaj upita:

— Otkud u tvoj zemlji selam?

— Ja sam Musa i došao sam da me podučiš onome čemu si ti ispravno podučen.

Onaj kaza:

— Nećeš moći sa mnom izdržati a da me ne upitaš dok ti ja o tome ne kažem. A i kako bi izdržao kad o tome ništa ne znaš.

Musa ga odobrovolji:

— Vidjet ćeš da ću biti strpljiv i da ti se neću ni u čemu protiviti!

— Ako ćeš me već pratiti — reče onaj — onda me ni o čemu ne pitaj dok ti ja o tome prvi ne kažem!

Musa obeća, pa su njih dvojica nastavili morskom obalom. Naišla je mala lađa i lađar

prepozna umotanog i poveze ih bez nadoknade. Ali, tek što su se raskomotili, Musaov saputnik probuši lađu. Musa se obrecnu:

– Besplatno su nas povezli, a ti se prubušio lađu, pa se može potopiti.

Onaj napomenu:

– Nisam li rekao da doista nećeš moći izdržati sa mnom?!

Musa se primiri i opet obeća da će biti strpljiv.

Prije nego što su se iskrcali, pred njih je na ogradu lađe sletio vrabac, kljucnuo u more i odletio.

To je ovim riječima propratio Musaov saputnik:

– Moje i tvoje znanje u odnosu na Allahovo nije ništa veće od ono vode što je vrabac uzeo u kljun u odnosu na ovo more.

Ubrzo je Musaov predvodnik zatražio da se njih dvojica iskrcaju.

Na obali su se igrala djeca. Onaj za kojim je Musa išao priđe jednome dječaku, izdvoji ga i ubi.

To je prevršilo granice Musaove strpljivosti:

– Što ubi bezgriješno dijete koje nije nikoga ubilo?! Učinio si nešto vrlo ružno!

Saputnik još oštrije upozori Musaa:

– Ne rekoh li ja tebi da ti zaista nećeš moći izdržati sa mnom?!

Musa se pokunji:

– Ako te i poslije ovoga bilo šta upitam, odbij me od sebe.

Nastavili su i došli do grada. Zamolili su stanovnike da ih nahrane, ali su ih oni odbili.

Dvojica putnika nastave kroz taj grad i naiđu na zid koji samo što se nije srušio. Masaov saputnik ne bi lijen, lati se posla i prezida zid. To Musaa začudi:

– Mi smo u ovaj grad došli kao musafiri, a oni su nas odbili ugostiti. Mogao si bar za ovaj posao uzeti nagradu.

E, ni onaj više nije izdržao:

– Sada se rastajemo ja i ti, pa da ti objasnim ono radi čega se nisi mogao strpiti...

Ispričao je da je lađa kojom su putovali vlasništvo siromaha koji žive od toga što prevoze ljude po moru, a pred njima je bio kraj kojim upravlja vladar koji otima svaku ispravnu lađu.

O dječaku kaza da su njegovi roditelji vjernici, a da dječak nije i da im čini nasilje, pa bi ih odvratio od vjerovanja i navratio na

nasilje, a ovako će im, umjesto njega, njihov Gospodar dati bolje, čestitije i milostivije dijete.

O zidu je rekao da on pripada dvojici dječaka, siročadima iz grada. I da je pod zidom zakopano blago. Njihov otac je bio dobar čovjek i Allah, iz Svoje milosti, želi da oni odrastu i nađu svoje bogatstvo.

Dok su se rastajali, saputnik je doobjasnio:

— Sve to ja nisam uradio po svome rasuđivanju!

Šta bi još Musa mogao naučiti da je bio strpljiviji?!

To se pitao poslanik Muhammed i potvrdio da je taj kojega je Musa pronašao na mjestu na kome se sastaju dva mora, da je to bio Hidr.

Harun, alejhi-s-selam

KREVET IZMEĐU NEBA I ZEMLJE

Gospodaru moj, bojim se da me oni ne utjeraju u laž, da mi ne postane teško u duši i da mi se jezik ne saplete, zato daj poslanstvo i Harunu...»

Kad je Musa od Allaha zatražio da mu da pomoćnika iz njegove porodice i da to bude njegov brat Harun, Allah je odredio da i Harun bude poslanik.

Harun je uz Musaa prošao sve muke ili ga je odmjenjivao kad je bio odsutan.

Kad se primakao rok koji je Harunu određen na Dunjaluku, Musau je objavljeno da ga dovede na brdo na koje mu je rečeno da ga dovede.

Musa je poveo Haruna.

Kad su se primakli brdu, naišli su na drvo kakvo još nisu vidjeli. Pod njegovom krošnjom

je bila lijepa, nova kuća. Iz kuće je umilno mirisalo. Zavirili su unutra i ugledali prelijep krevet.

Harunu se sve to dopalo, pa kaza bratu:

– Musa, volio bih odspavati na ovome krevetu.

– Dobro, odspavaj.

– Bojim se da ne dođe vlasnik kuće, pa da se naljuti na mene.

– Ne boj se. Ja ću te opravdati. Samo ti odspavaj.

Harun je bio nepovjerljiv:

– Nemoj tako, nego i ti zaspi sa mnom, pa ako dođe vlasnik, nek se naljuti na obojicu.

Obojica su legli.

Kako su legli, tako su i zaspali.

Kako su zaspali, smrt je zatekla Haruna. Osjetio jê i – prije nego što će ispustiti dušu – obratio se bratu:

– Musa, prevario si me.

Utom je umro, a drvo, kuća, krevet i Harun dignuti su u nebo.

Ali, kad se Musa vratio bez Haruna, narod se uzbunio. Harun je bio blag i popustljiviji prema njima. Zato su rekli Musau:

– Ubio si Haruna iz zavisti zato što smo ga voljeli.

Musa je zanijekao:

– Harun mi je bio brat. Zar mislite da bih ga mogao ubiti?

I pored sveg dobra koje im je činio, narod je pamtio da je Musa, dok su bili u Egiptu, ubio faraonovoga podanika kako bi zaštitio čovjeka iz svoga naroda. Nisu smetnuli s uma da je i sutradan, radi toga istog kavgadžije, htio ubiti i drugoga Egipćanina. Tako ih Musa nikako nije mogao ubijediti da nije ubio Haruna.

Onda je, kao poslanik koji je razgovarao s Allahom, zamolio Gospodara da mu pomogne.

Allah mu se odazvao.

Onaj krevet iz one kuće ispod onoga drveta na onome brdu, spušten je između neba i Zemlje na razdaljini na kojoj se moglo vidjeti da Harun nije umro nasilno.

Ilijas, alejhi-s-selam

DOK VJETAR VITLA I KRUNI PIJESAK NA DINAMA

Ilijas je bio poslanik. Kad on reče narodu svome: 'Zar se ne bojite? Što se Ba'lu molite, a najljepšega stvoritelja ostavljate, Allaha, Gospodara svoga i Gospodara vaših predaka drevnih?', oni su ga lažovom nazvali i zato će sigurno u vatru svi biti bačeni, samo neće oni Allahovi robovi koji su mu bili odani. I sačuvali smo mu spomen u naraštajima kasnijim. Neka je u miru Ilijas. Eto, tako mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, a on je bio Naš rob, vjernik.»

Ilijas je poslan stanovnicima Balbeka, grada zapadno od Damaska. Pozivao se na Allaha i zahtijevao da prestanu obožavati Ba'lov kip.

Potvorili su ga da laže i htjeli ga ubiti. Ilijas se, pred vladarevim bijesom, sklonio u pećinu na brdu Kasijjun. Pripovijeda se da su mu gavranovi donosili hranu. Odatle je, zagledan prema Balbeku, mogao posmatrati kako vjetar u pustinji vitla ili kruni pijesak na dinama.

Ilijasovo izgnanstvo potrajalo je sve dok vladar nije umro i došao drugi. Tada se vratio u Balbek, pa i pod novim vladarem pozivao u islam...

Toliko je bila pribrana Ilijasova dobrota da se u Kur'anu navodi njegova prednost nad ostalim svjetovima.

Ostalo je da u pustinji vjetar i dalje raznosi predaju o tome da je Ilijas – nakon što ga njegov narod nije prestao omalovažavati – zamolio Allaha da ga zamijeni i uzme Sebi. Allah mu je oduzeo želju za hranom i pićem. Onda mu je poslana životinja vatrene boje. On je uzjahao. Ona je dobila krila i bila obavijena svjetlom.

Nadalje, kazuje predaja, Ilijas se s Hidrom sastajao svakoga ramazana u Kudsu i odatle su kretali na hadždž. Napili bi se Zemzema i to im je bilo dovoljno za cijelu sljedeću godinu.

Uz puhanje vjetra koji vitla i kruni pijesak na dinama, sačuvao se hadis – koji je daif – kako je Enes, Malikov sin, dok je putovao u društvu s poslanikom Muhammedom, u dolini zatekao pustinjaka da uči dovu:

– Gospodaru, daj da budem Muhammedov sljedbenik, jer će njima biti ukazana milost, primljeno pokajanje i oprošteni grijesi!

Kad je primijetio Enesa, upitao ga je ko je on.

Enes je odgovorio:

– Putujem s Allahovim poslanikom Muhammedom.

To Ilijasa obradova. Sjeo je s Poslanikom islama, a s neba im je spuštena sofra s bijelim kruhom, ribom i celerom. Onda su klanjali ikindiju. Potom je poslanik Muhammed ispratio Ismaila dok se na oblaku dizao na nebo.

Ako ovi hadisi i nisu uvjerljivi prema mufesirskim istraživanjima, lijepi su.

To su davne predaje i njima se ne tvrdi da je Ilijas i sada na Dunjaluku, pa se time ne protivi potvrđenome hadisu o tome da je poslanik Muhammed, zagledan u zvjezdano nebo nakon što je klanjao ikindiju – a bilo je to pred njegovu smrt – rekao da za

stotinu godina poslije te noći neće ostati živ nijedan ljudski stvor koji je tada bio na Zemlji.

Je li i u sačuvanosti predaja koje su se o Ilijasu širile pustinjom dio zavještanja da će ga buduće generacije spominjati po dobru?!

Ili se barem takve predaje ne moraju odbacivati bez imalo dobre volje da ne budu pogrešno shvaćene!?

El-Jese, alejhi-s-selam

POMNI IZBOR ZAMJENIKA

«I Ismaila i El-Jesa i Junusa i Luta – i svima njima smo dali prednost nad ostalim svjetovima!»

«I sjeti se Ismaila i El-Jesa i Zulkifla – svi su oni bili dobri!»

Allahov poslanik El-Jese je El-Esbat, Adijjin sin, koji je Šutlimin sin, a on Efraimov sin, koji je Jusufov sin, a on Jakubov sin, koji je Ishakov sin, a njegov otac je Ibrahim el-Halil!

Bio je Ilijasov amidžić.

Koliko je veličanstvena niska biserja u tespihu njegovoga rodoslova!

El-Jese je, zajedno s Ilijasom, pobjegao od vladara Balbeka i sklonio se na brdo Kasijjun. Vratili su se u Balbek kad je minula opasnost.

Ilijas je molio Allaha da ga El-Jese zamijeni i Allah je El-Jesu povjerio vjerovjesništvo.

El-Jese je pozivao na vjerovanje u Allaha i pridržavanje Vjerozakona i Upute.

Živio je onoliko koliko je Allah htio da živi. A kad je osjetio da mu se primaklo vrijeme, pomno je birao ko će ga zamijeniti.

Okupio je narod i pitao ko je u stanju danju postiti, noću klanjati nafilu i nikako se ne srditi te da će ga takav moći zamijeniti, voditi narod i pravedno rješavati sporove

Svi su šutili.

A onda se javio Zulkifl.

El-Jese je i sutradan okupio narod i postavio iste uvjete.

Opet se niko drugi nije usudio javiti osim Zulkifla.

I trećeg dana je El-Jese pitao ko je spreman po danu postiti, po noći klanjati nafilu i nikako se ne srditi. I ponovo potvrdio da će ga takav moći zamijeniti.

Svi su šutili.

I opet se javio samo Zulkifl.

Tako je El-Jese postigao ono što je namjeravao: da to pita pred narodom i da narod bude potpuno svjestan da je pitan, a i da Zulkiflu ostane u pameti da je tri puta pred narodom potvrdio kakvo se odricanje traži od njega.

Zulkifl, alejhi-s-selam

STRPLJIV I SA IBLISOM

I Ismailu, i Idrisu, i Zulkiflu, svi su oni bili strpljivi. I uveli smo ih u Našu milost, zaista su oni od dobrih.»

Zulkifl je od El-Jesa preuzeo obavezu da će voditi narod i pravedno rješavati sporove. To je tako i činio.

Preuzeo je i obavezu da će danju postiti, noću klanjati nafilu i da se neće srditi. I toga se pridržavao.

Iblisu je smetala Zulkiflova dosljednost, pa naredi šejtanima da ga ometaju. Kad oni nisu uspjeli, prihvatio se on. Pretvorio se u siromašnoga starca i, poslije podne, zakucao na vrata iza kojih je, znao je, spavao Zulkifl. Znao je i da je to jedino doba kad Zulkifl prilegne da bi se odmorio. Osim u to vrijeme, više nije ni spavao; i danju i noću je ispunjavao preuzete obaveze.

Rekao je da je on starac i da mu je nanesena golema nepravda, pa mu je Zulkifl otvorio vrata. Potom je Iblis dugo, sve do noći, pleo izmišljenu priču o nepravdi koju mu čine.

Zulkifl je strpljivo slušao i rekao «starcu» da dođe kasnije, u toku te noći, dokad će on moći završiti dio obaveza koje ga čekaju.

«Starca» ne bi u zakazano vrijeme. Zulkifl ga je tražio, ali ga ne nađe.

Sutradan, dok je rješavao sporove među narodom, očekivao je da će se «starac» pojaviti. Ali ga ne bi.

«Starac» je došao kasnije. U isto vrijeme kao i prethodnoga dana. I digao Zulkifla iz postelje.

– Ko je?

– Starac kojem je učinjena nepravda!

– Zar ti nisam rekao kad ćeš doći?

– Oni su najgori ljudi! Nisu me pustili u to vrijeme.

– Onda dođi večeras kad budem slobodan – kaza mu Zulkifl.

Opet je prekinut Poslaniku neophodni popodnevni odmor.

Opet je Zulkifl navečer iščekivao «starca». Nije se pojavio ni sutradan, dok je Zulkifl, kako je to bilo uobičajeno, presuđivao u sporovima među ljudima.

Popodne je iznurenog Zulkifla savladao san. Svojima u kući rekao je da nikoga ne upuštaju. I, tamam je zaspao, a pojavio se «starac».

I pored svih navaljivanja i upornih objašnjenja o svome položaju i navođenja da ga je Zulkifl već primao u to doba, nisu ga upustili u kuću.

A Iblis ne bi bio što jest kad bi popustio. Umjesto na vrata, ušao je u kuću na drugi način i kucao na vratima sobe u kojoj je spavao Zulkifl sve dok ga nije probudio. Zulkifl iz postelje dozva ukućane i skrenu im pažnju da je rekao da ga ne bude. Njihovi glasovi su odgovorili da niko nije ušao, pa neka ustane i to provjeri.

Zulkifl se uvjeri da su vrata zaključana, ali nađe «starca» u kući.

Zulkifl ga smireno upita:

– Jesi li ti Allahov neprijatelj?

– Jesam – priznade Iblis. – Sve sam činio da te poremetim i rasrdim, ali si me učinio nemoćnim.

Tako se Iblis povukao pred Zulkiflom.

Zato je, radi ispunjavanja preuzetih obaveza, Zulkifl i prozvan onim koji ispunjava preuzete obeveze.

Nakon što su se duše poslanika kakvi su bili El-Jese i Zulkifl, smirene, vratile svome

Gospodaru, u narodu su se pojavili veliki poroci i činjeni veliki grijehovi. Iz toga su se izgnijezdili veliki silnici. Išli su dotle da nisu prezali koga će ubiti. Zato je Allah takvim narodima, umjesto Svojih poslanika, određivao vladare tiranine. Takvi su čak i toliko iskvarenom narodu bili u stanju činiti nepravdu i prolivati krv.

Narod koji nije uzvjerovao nakon takvih poslanika kakvi su bili El-Jese i Zulkifl, ostavljen je poput ovaca bez pastira, sve dok im Allah, nakon dugoga vremena, nije poslao novoga poslanika.

Davud, alejhi-s-selam

MLADIĆ S PRAĆKOM

Džalut je vladao Amaličanima. Oni su bili krupni i osorni. Pokorili su Musaov narod, koji je nazadovao i patio u ropstvu. Allah objavi da Talut bude njihov vladar i da povede narod u borbu. Talut s vojskom uđe u grad i oslobodi ga. To rasrdi Džaluta i on pokrenu veliku vojsku.

I Talut je pripremao vojsku. Njega je posebno mučio osjećaj hoće li mu vojnici biti odani i nakon što se sukobe s neprijateljem. Da bi ih iskušao, uskratio im je vodu, a kad su stigli do rijeke Jordan, dozvolio im je da se napiju onoliko koliko mogu zahvatiti šakom. Oni koji nastave piti, time će pokazati da mu nisu privrženi.

Mnogi nisu poslušali i napili su se koliko su god mogli. Talut ih ostavi, pa nastavi pohod s preostalim vojnicima.

Kad su došli nadomak brojne Džalutove vojske, dobar broj preostalih Talutovih vojnika prepao se i razbježao. Ostalo ih je samo trista. Među njima je bio i Davud. Njegov otac mu kaza da je premlad i da se on ne treba boriti.

– Uzvišeni Allah učinio je da željezo omekša u mojim rukama, pa sam od njega sačinio pancir – reče Davud i pokaza pancir kakav još nije bio viđen. – Podario mi je i snagu koja se krije u mojoj praćki. Oborio sam svakoga koga sam njome gađao. Zato mi dopusti da ostanem sa vama.

– Ponesi svoju praćku i kamenje i pođi s nama! – reče mu otac.

Kad su se vojske primakle jedna drugoj, istupi kralj Džalut i povika Talutu da pošalje svoga predstavnika koji će se boriti s njime, pa ko pobijedi – neka toj vojsci pripadne pobjeda.

Taluta uznemiri izabrani protivnik. Bio je kao stub i krupan kao slon.

– Ja ću ga ubiti! – reče Davud.

Talut i njegovi vojnici posramljeno su se zgledali, a Davudov otac potvrdi Talutu svoje povjerenje u sina.

Davud bi isturen ispred vojske.

Džalut se posprdno nasmija:

– Zar je taj najveći među vama i vaš vođa?!

– Ja sam najmlađi i najnejači, ali ću ti pokazati svoju snagu! – uzviknu Davud.

Džalut nateže luk i strijelu.

Davud stavi kamen u praćku.

Džalutova strijela pogodi. A kao da i nije. Odbi se od Davudovoga pancira.

Davud zategnu praćku i otpusti. Kamen rasiječe Džalutu glavu i obori ga.

Talutova vojska smjelo navali na Amaličane. Oni su se prepali i dali u bijeg. Gonio ih je i Davud i pogađao ih iz praćke.

Pobjednici su na rukama vratili Davuda u svoju zemlju. Dočekani su sa oduševljenjem, a Talut je Davuda oženio svojom kćerkom.

Povećavala se Davudova omiljenost, a izvojevao je i još mnogo pobjeda.

Kad je Talut umro, zamijenio ga je Davud. Vrijeme njegove vladavine bilo je ispunjeno sigurnošću i izobiljem. Allah mu je objavio Zebur, kao radosnu vijest onima koji vjeruju.

Davud, alejhi-s-selam

ZLATNA GOLUBICA

Pripovijeda se da je Davud imao devedeset devet žena.

On je sebi raspodijelio vrijeme tako da je mogao udovoljavati svim obavezama. Zakleo se da će jedan dan samo činiti ibadet, narednoga dana rješavati sporove među ljudima, a treći dan provoditi sa svojom porodicom. I sve tako.

Nije dozvoljavao da ga ometaju u danima koje je provodio u dovama. Ali, jednom sebe uhvati da razmišlja o svome velikom kraljevstvu i da žali što, kod tolikih žena, nejma sina. Zaželje sina koji će biti dobar i pametan da ga mogne naslijediti.

To je bilo u danu kad se zavjetovao da će misliti samo o Allahu i činiti Mu ibadet.

Tada zlatna golubica sletje blizu njega. Ona mu se toliko svidje da je htio uhvatiti, ali golubica odleprša ispred njegovih ruku, pa

ubrzo sleti. On za njom, a ona poleti i izgubi mu se ispred očiju. Utom se pred njim ukaza djevojka izuzetne ljepote. Nikad ljepše nije ni vidio. Kako mu se pokaza, tako je i nestade.

Davud pomisli da mu je to Allah ispunio želju i poslao mu ženu koja će mu roditi željenoga sina.

Raspita se o njoj i posla svoje ljude da mu je isprose.

Kome ne bi bila čast da mu takav, vladar i poslanik, bude zet, pa makar je djevojka već bila drugome obećana?!

Tako je broj Davudovih žena zaokružen na stotinu.

Ubrzo poslije ženidbe, dok je bio u mihrabu, pred Davudom su se pojavile dvije neobične prilike. Nije ih poznavao. Obuzeo ga je strah. Jedan od njih progovori:

– Nemoj se bojati. Mi smo braća. Sporimo se, pa smo došli da nam pravedno presudiš.

Davud se obrati jednome:

– Ispričaj mi svoj slučaj.

Taj kaza:

– Moj brat ima devedeset devet ovaca, a ja samo jednu, i on mi je ote i pridodade svojim ovcama.

Davud upita drugoga je li to istina. Ovaj potvrdi:

– Uzeo sam mu je da bih imao stotinu ovaca!

Davud mu reče da je krivo postupio i naredi da jê vrati ili će ga kazniti.

Drugi brat se nasmija i kaza:

– Davude, time si sebi presudio!

Kao što su se pojavili, nestali su pred Davudovim očima.

Ako ih nije vidio kad su došli, vidio je kako su nestali. Davud shvati da to mogu biti samo meleki.

Sve shvati.

Kad mu je Allah rekao da ga je učinio namjesnikom na Zemlji, odredio mu je da ljudima sudi po pravdi i da se ne povodi za strašću koja bi ga odvela s Njegovoga puta. Tada mu je rečeno:

«One koji skreću s Allahovoga puta čeka teška patnja na Onome svijetu zato što su zaboravljali na Dan u kome će se račun polagati».

Davud pade na sedždu. Molio je Allaha da mu oprosti. Neprekidno je molio četrdeset dana. Plakao i kajao se.

Pokajanje bi primljeno. Od tada se Davud predao ibadetu. I kraj života je tako dočekao. A kad je umro, naslijedio ga je sin kakvoga je priželjkivao i molio Allaha da mu se rodi.

Bio je to Sulejman.

Sulejman, alejhi-s-selam

MRAV I KRALJICA BELKISA

Allah je svome poslaniku Sulejmanu dao veliko znanje i mudrost i odlikovao ga iznad mnogih vjernika.

Obdario ga je poznavanjem jezika ptica i životinja, pa je znao šta one govore i šta rade.

Potčinio mu je džine, a neposlušne među njima Sulejman je kažnjavao zatvaranjem u ćupove, staklene i druge posude i bacao ih u more.

Vjetar mu je učinio poslušnim. Puhao je onako kako je Sulejman želio. Ujutro bi prevaljivao rastojanje od mjesec dana, a navečer rastojanje od mjesec dana.

Sulejman je često razgovorao sa svojim prijateljima. Od njega nije bilo mudrijeg čovjeka na Zemlji, pa je čak i Azrail dolazio i slušao njegov govor. Pričao je zanimljivo i moglo se mnogo naučiti. Ali, jednom, usred takvoga

govora, Azrail poskoči. Valjalo mu je krenuti da bi mogao stići tamo gdje mu je bilo određeno. Čekao ga je dalek put...

Čim je ustao, tako je i zastao. Iznenađen, zagleda se u jednog od prisutnih. Čuđenje nije trajalo duže od trenutka i Azrail krenu tamo gdje je morao.

To nije promaklo ni Sulejmanovom prijatelju u kojega se Azrail zagledao. Čim je melek smrti otišao, obrati se Sulejmanu:

– Azrail me čudno pogledao. Kao da baš mene traži. Pa ti mene, jer mi se život mili, prenesi daleko odavde. Zapovijedi vjetrovima da me otpuhnu što dalje. Ne znam šta je najdalje. Ali će biti dovoljno u Indiju. Tamo ima velikog drveća i smjesti me u hladovinu drveta sa velikom krošnjom, prvo da odahnem u debeloj hladovini.

– Baš hoćeš? – priupita ga Sulejman.

– Ako bi mogao ne časeći časa, tolika me zebnja obuzela! – kaza prijatelj, a sve se bojao da se Azrail ne vrati.

Sulejman mu udovolji.

Kad je Azrail opet navratio da osluhne Sulejmanove mudre riječi, Božijem Poslaniku naumpao je njegov prijatelj u Indiji.

– Azraile, što si se prošli put čudno zagledao u moga prijatelja?

– Zato što mi je naš Gospodar Allah naredio da mu uzmem dušu, ali me tvoja priča zanijela, pa sam pužurio da ne bih zakasnio. Preda mnom je bio dalek put. I, kako sam ustao, tako sam ugledao toga za kojega mi je zapoviječeno da mu uzmem dušu čak u Indiji, u sjeni velikoga drveta s debelom hladovinom. Samo što se nisam začudio, ali je moje da bespogovorno slijedim uputstva Gospodara našega. Požurim što sam brže mogao. I stignem u čas koji je određen. A tamo, na mjestu koje je određeno, sjedi onaj tvoj prijatelj i čeka.

Sulejman sakupi svoje vojske – ljude, džine i ptice. Sve četa do čete postrojene. Krenu s njima prema jugu da bi provjerio kako se ljudi ponašaju u drugome kraljevstvu i uvjerio se obožavaju li Allaha.

Kad su stigli do Mravije doline, mrav povika ostalima:

– Ulazite u svoje stanove da vas ne zgazi Sulejman i njegove vojske, a da to i ne primijetite.

Sulejman ču mrava i naredi svojim vojskama da se tu odmore. Ručali su, pa je i mravima ostalo hrane.

Zahvalan Allahu na obdarenosti što čuje govor mrava, Sulejman se glasno nasmija:

— Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvojoj koju si ukazao meni i mojim roditeljima i da činim dobra djela na tvoje zadovoljstvo i, Svojom milošću, uvedi me među Svoje dobre robove!

Ujutro Sulejman naredi da se vojske postroje. Dok je obavljao smotru ptica, uvidje da nedostaje hud-hud, zvan i pupavac. To Sulejmana naljuti i kaza da će ga strogo kazniti ne navede li uvjerljiv razlog izostanka.

Ubrzo doleti hud-hud. Iscvrkuta Sulejmanu da je — izviđajući da nađe vodu da bi vojske ugasile žeđ — doletio sve do kraljevstva Sabe. Kaza da Sabom vlada Belkisa. I da ta kraljica i njezin narod imaju svega i svačega. Da Belkisa ima i veličanstven prijesto. I još kaza da se kraljica i taj narod ne klanjaju Allahu.

Sulejman kraljici Sabe posla poruku po hud-hudu, a ptici naredi da osluhne šta će o tome biti rečeno.

Hud-hud prenese pismo, pa se skloni i sačeka da vidi i čuje šta će biti.

Kraljica Belkisa sazva dvorsku svitu.

— Velikaši! — rekla im je. — Meni je dostavljeno jedno poštovanja vrijedno pismo od Sulejmana i glasi: «U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Ne pravite se većim od mene i dođite da mi se pokorite!»

Kraljica se obrati za savjet.

– Mi smo vrlo jaki i hrabri – rekli su oni – a ti se pitaš. Pa, gledaj šta ćeš narediti!

Belkisa nije bila samo lijepa, bila je i pametna.

– Kad carevi osvoje neki grad – reče ona – oni ga razore, a njegove ugledne stanovnike učine poniženim.

Odlučila je poslati poseban dar Sulejmanu, pa će po tome zaključiti je li on potkupljiv ili mu se treba pokoriti.

Obaviješten o tome, Sulejman naredi džinima da u pustinji načine veličanstvene dvore. To bi učinjeno nezamislivom brzinom. Kad su to vidjeli, Belkisinim izaslanicima bi jasno da se takav ne može potkupiti darovima, a Sulejman im reče:

– Zar da me blagom pridobijete? Ono što je Allah meni dao bolje je od onoga što je dano vama. Vi se radujete onome što vam se daruje!

Jasno stavi na znanje predvodniku izaslanstva:

– Vrati se njima! Mi ćemo im dovesti vojske kojima se neće moći oduprijeti i istjerat ćemo ih iz Sabe ponižene i pokorene!

Glasnik izvijesti kraljicu i ona – ne bi li ga odobrovoljila – krenu ususret Sulejmanu.

Sulejman okupi svoje dostojanstvenike i upita ko će mu donijeti prijesto kraljice Sabe.

Ifrit, jedan od džina, reče da će on to učiniti prije nego što Sulejman i ustane.

– A ja ću ti ga donijeti prije nego što okom trepneš – reče onaj koji je učio iz Knjige.

U istome trenutku se prijesto i nađe pred Sulejmanom.

Kad je došla, kraljici bi pokazan njezin prijesto. Bila je zapanjena.

Sulejman iskaza gostoprimstvo i na taj način da Belkisu primi nakon što se ona odmori od putovanja. To njoj dobro dođe da bi se mogla urediti i pridobiti ga svojom pojavom.

Bila je ljepotica nad ljepoticama, ali se još i dotjera što je najbolje mogla. U punom sjaju pođe pred Sulejmana.

«A kad ona, koja nije ispravno vjerovala, jer su je omeli oni kojima se klanjala mimo Allaha, pa je nevjerničkom narodu pripadala, a kad ona uđe u Sulejmanovu dvoranu popločanu uglačanim staklom, pomisli da je to duboka voda, pa zadiže haljinu uz noge da se ne bi pokvasila.»

Belkisi bi pojašnjeno da to nije voda. Ona uskliknu:

– Ja sam se prema sebi ogriješila i, u društvu sa Sulejmanom, predajem se Allahu, Gospodaru svjetova!

Davudov sin Sulejman obnovio je El-Aksu, džamiju koju je podigao Jakub.

Zekerijja, alejhi-s-selam

ZANIJEMIO TRI NOĆI I TRI DANA, A NIJE BIO NIJEM

Allah poznaje čisto srce i čuje tih glas.

Kad su Imran i Hana dobili kćerku Merjemu, zavjetovali su je na službu u Božijem hramu. To je Hana bila obećala u dovi. Allah je odredio da se Zekerijja brine o njoj.

Zekerijja je u hramu zaticao hranu.

– Odakle ti ovo, Merjema? – upitao bi, a ona mu odgovorila:

– Od Allaha! Allah onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke.

Zekerijjina supruga bila je nerotkinja. Sa njom se lijepo slagao, ali je i žudio za sinom. A kad je počeo stariti, iz srca je, tiho, da ga drugi ne čuju, učio dovu:

– Stvoritelju moj, oči su mi oslabile, a kosa obijeljela. Nikad, moj Stvoritelju, s dovom upućenom Tebi nisam ostao a da mi je nisi ispunio. Bojim se rođaka koji će iza mene doći. Moja žena je nerotkinja. Daruj mi nasljednika, da me naslijedi u vjeri i da naslijedi Jakubov porod. I učini ga, Stvoritelju, takvim da budeš s njim zadovoljan!

Zekerijji bi odgovoreno da će biti obradovan sinom koji će dobiti ime koje dotad niko nije imao. Zvat će se Jahja.

Zekerijja upita:

– Allahu moj, kako ću imati sina kad je moja žena nerotkinja, a ja sam odveć star?

Bi mu odgovoreno:

«Tako će biti. Meni je to lahko. Stvorio sam te prije dok nisi bio ništa».

– Gospodaru moj! – reče Zekerijja. Daj mi neki znak o tome!

«Znak će ti biti to što tri noći i tri dana nećeš moći s ljudima razgovarati, a zdrav ćeš biti.»

Zekerijji se izgubi glas. Ni takav, nije prestajao upućivati dove. Činio je to iz srca. Ni tih noći i dana nije prestajao pozivati narod da slave i veličaju Allaha. Činio je to išaretom.

Kad je došlo vrijeme tome, Zekerijji se rodi sin; Jahja.

Jahja, alejhi-s-selam

SVIREPO UBISTVO ČOVJEKA BEZ GRIJEHA

Jahja, prihvati Knjigu odlučno!', a dadosmo mu mudrost još dok je bio dječak.»

Dok se Zekerijja molio u mihrabu, meleki su ga obavijestili da će ga Allah obradovati sinom koji će potvrđivati Allahovu riječ, biti imam ljudima, sebe savlađivati i biti vjerovjesnik.

Tako je na Danjaluk došao Allahov odabranik koji je dobio ime kakvo nikad niko nije imao, Jahja. Čvrsto se držao Knjige. Njemu je, dok je još bio dijete, Allah dao mudrost, nježnost i duševnu čistotu. Nije bio plahovit, ni nepokoran.

«I roditeljima svojim bio je dobar i nije bio drzak i nepristojan.»

Kad bi ga ostala djeca pozvala u igru, odgovarao je:

– Nismo stvoreni radi igre!

Hranio se i lišćem s drveća i pio vodu iz rijeka. Ponekad je jeo i skakvce i travu. Time je bio zadovoljan i znao sebi reći:

– Jahja, kome je više nego tebi dano blagodati?!

Osamljivao se i često vrijeme provodio u pustinji.

Jednom, kad su roditelji krenuli u potragu za njim, našli su ga kod Jordanskoga jezera. Tekle su mu suze od ibadeta. To ih je dirnulo, pa su zaplakali.

Prenosi se da je tako plakao da bi se – da mu je stavljen na oči – kamen rastopio od njegovih suza.

Takav je bio Jahja. Na njegovim obrazima bile su brazde koje su ostavile suze.

Šest mjeseci poslije njegovoga rođenja, i Merjema se porodila. Rodila je Isaa. Jahja se dobro razumijevao s Isaom i oni su se ispomagali.

Čovjek bez grijeha, Jahja je najsvirepije ubijen.

Svi «razlozi» ubistva mogu se obuhvatiti njegovom ustrajnošću na Allahovome putu. Bio je lijep i besporočan. To je mamilo mnoge, ali on nije pristajao na grijeh. Time je izazvao

pakost i zavidnost. Iz toga se izrodila odmazda pohlepnih i zlih. Zaklan je dok je, kao imam, predvodio namaz u Mesdžidu-l-Aksi, u Kudsu. Tolika je nepravda time počinjena da je na mjestu zločina dugo, dugo tekla krv.

«I neka je mir njemu na dan kad je rođen, i na dan kad je umro, i na dan kad bude ustao iz mrtvih.»

Isa, alejhi-s-selam

IZ BEŠIKE DIJETE PROGOVORI

Uz Hatidžu, Fatimu i Asiju, Merjema je među četiri najodabranije žene. Ona je iz Imranove porodice, a Imranova porodica je među onima koje je Allah uzdigao nad ostalim svijetom.

Imran je bio Davudov potomak i bio je imam u Hramu u Kudsu. Njegova žena dugo nije mogla zatrudniti. Dogodilo se da je, dok je gledala kako ptica hrani svoje mladunce, silno poželjela dijete i zavjetovala se Allahu da bi ga dala da služi u Njegovome Hramu. Ubrzo je sa Imranom zanijela i rodila djevojčicu. Odabrano joj je ime Merjema.

«I Gospodar njezin primi je lijepo i učini da uzraste lijepo i da se o njoj brine Zekerijja.»

Meleki su Merjemi prenijeli da je nju Allah odabrao i čistom stvorio. Rečeno joj je da bude poslušna svome Gospodaru, da licem na tlo pada s onima koji obavljaju ibadet.

Pridržavala se upute.

Kad je odrasla, meleki su joj prenijeli radosnu vijest da će dobiti dijete kome će biti ime Mesih, Isa, koji će biti viđen i na Ovom i na Onome svijetu kao jedan od onih koji su Allahu bliski te da će progovoriti već u bešiki.

Merjema nije krila iznenađenje:

— Gospodaru moj, kako ću imati dijete kad me nijedan muškarac nije ni dodirnuo?

Pred njom se ukaza melek Džibril.

— To je tako! — reče joj melek. — Gospodar tvoj je rekao: «To je Meni lahko i zato da ga učinimo znamenjem ljudima i znakom Naše milosti». Tako je unaprijed određeno!

Kad se bremenitost ukazala, da je ne bi izvrgnuli poruzi oni koji ne vode računa o sebi nego «brinu» tuđu brigu, Merjema se sklonila.

Kad su joj se javili porođajni bolovi, jadikovala je:

— Kamo sreće da sam ranije umrla i da sam potpuno pala u zaborav!

Javio se melek:

– Ne žalosti se! Tvoj Gospodar dao je da niže tebe poteče potok. Zatresi palmino stablo, po tebi će se posuti svježe hurme, pa jedi i pij i budi vesela!

Majka i tek rođeni sin nastanili su se ispod palme na visoravni sa izvorom.

Vrijeme je teklo, pa je Merjema odlučila da se sa dječakom vrati svojoj porodici. Oni su se okomili na nju:

– Merjema, učinila si nešto nečuveno. Zar ti, koja po čednosti podsjećaš na Haruna, a ni tvoj otac nije bio nevaljao, a ni majka ti nije bila nevaljalica?!

Potvore o bludu prešle su svaku mjeru. Merjema nije znala šta bi. Tako se i sjeti šta joj je melek prenio, pa pokaza na bešiku. Reče da će im dijete objasniti.

Likovali su:

– Kako da govorimo s djetetom u bešiki?!

Iz bešike Isa progovori:

– Ja sam Allahov rob. Meni će On dati Knjigu i učiniti me vjerovjesnikom, i učinit će me – gdje god budem – blagoslovljenim, i naredit će mi da, dok sam živ, obavljam molitvu i udjeljujem milostinju. I da budem dobar svojoj majci, a neće mi dopustiti da budem drzak i nepristojan...

«To je Isa, sin Merjemin, to je prava riječ istine o njemu, onaj u koga oni sumnjaju. Nezamislivo je da Allah ima dijete, hvaljen neka je On. Kad nešto odluči, On za to samo rekne: 'Budi!', i ono bude.»

Isa, alejhi-s-selam

SOFRA S NEBESA

Uzvišeni Allah podučio je Isaa i odredio da bude poslanik Musaovome narodu.

Isa je govorio:

– Donosim vam dokaz od vašega Gospodara. Zato se Allaha bojte i mene slušajte – Allah je doista i moj i vaš Gospodar, pa se njemu klanjajte; to je Pravi put!

Izrugivali su se s time što im je govorio.

Allah je učinio da im Isa pruži jasne dokaze o poslanstvu.

Znao je šta ljudi jedu u svojim kućama, a šta ostavljaju kao zalihu.

Od ilovače je načinio pticu i ona je postala prava ptica.

Učinio je da progleda čovjek koji je bio slijep od rođenja.

I gubavca je izliječio.

Oživljavao je mrtve.

Hodao je po vodi.

Nagovijestio je dolazak posljednjeg Allahovoga poslanika Muhammeda.

Oni koji i dalje nisu vjerovali, jednako su sve poricali i nazivali to vradžbinama.

Isa je ponavljao:

– Sinovi Israilovi, klanjajte se Allahu, mom i vašem Gospodaru! Ko drugog smatra ravnim Allahu, Allah će mu zabraniti ulazak u Džennet i njegovo boravište bit će Džehennem, a nevjernicima niko neće pomoći.

Oni su i dalje činili po svom.

A kad je Isa povikao:

– Koji će biti moji pomagači na Allahovome putu? – nekolicina odgovori:

– Mi – rekli su učenici. – Mi ćemo biti pomagači Allahove vjere, mi u Allaha vjerujemo, a ti budi svjedok dok smo mi poslušni njemu... Gospodaru naš, mi vjerujemo u ono što Ti objavljuješ i mi Poslanika slijedimo, zato nas upiši među vjernike!

Oni su, da bi imali jasan dokaz, od Merjeminoga sina tražili da Gospodar s neba spusti sofru.

On im odgovori:

– Bojte se Allaha ako ste vjernici!

Nisu odustajali.

– Mi želimo – rekli su oni – da s nje jedemo i da naša srca budu smirena, i da se uvjerimo da si nam govorio istinu, i da tome budemo svjedoci.

Isa je stao na mjesto na kome je klanjao, oborio glavu i kroz suze zamolio Gospodara:

– Allahu, Gospodaru naš, spusti nam s neba sofru – da nam bude praznik, i prvima od nas i onima kasnijim, i Tvoje čudo, i nahrani nas, a Ti si najbolji hranilac!

«Ja ću vam je spustiti», reče Allah, «ali ću one među vama koji i poslije ne budu vjerovali kazniti onako kako nikoga na svijetu neću kazniti!»

Sofra se pojavila između dva oblaka i bila spuštena pred Isaa.

Isa, s Bismillom, ukloni bošču. Raširi se miris i ukaza se sedam riba i sedam pogača. Pozva učenike da jedu. Odbili su prije nego što on proba. Onda je Isa hranu podijelio siromasima i bolesnima. Okupilo ih se više od hiljadu. I svima je doteklo. Bolesni su ozdravili.

Sofra je spuštana s neba svaki dan. Nikom nije uzmanjkalo. Iako bi se okupilo i po sedam hiljada osoba, isto je jeo i prvi posljednji.

Ali, ljudi su se uzoholili: odnosili su hranu, nalazili joj mahane, pa je, onda, sofra spuštana svaki drugi dan.

Ni to ne bi opomena. Prigovarali su, gomilali zalihe, gunđali. Zato je Allah zapovijedio Isau da s njegove sofre jedu samo siromasi. To je izazvalo još veće prigovore.

I – bi prekinuto spuštanje sofre.

I dalje su činili smutnju oni koji nisu vjerovali. Kao što su i ranije vjerovjesnike – ni krive, ni dužne – ubijali, pokušali su ubiti i Isaa. I to su ga naumili razapeti na križu na brdu Golgota.

Allah se obrati Isau:

«Isa, dušu ću ti uzeti i Sebi te uzdignuti, i spasit ću te od nevjernika...»

Allah učini da se nevjernicima pričini da su razapeli i ubili Isaa.

Nisu ga ni ubili, ni razapeli. Allah ga je uzdigao Sebi.

Muhammed, alejhi-s-selam

SNIJEG I OBLAK U PUSTINJI

Allah sve može.

Ono što je četrnaest stoljeća moglo izgledati kao bajka, u čiju su stvarnost muslimani vjerovali ali je nisu mogli dokučiti spoznajom, a nemuslimanima to bio «dokaz» protiv islama, Allah je učinio da postane puka stvarnost u ovome vremenu. Specijalisti kardiohirurgije naveliko i u Bosni vade i otvaraju ljudsko srce i ponovo ga vraćaju u grudni koš živog insana.

Prvi put se to dogodilo dok je Muhammed, Abdullahov sin, bio mali dječak. Sa vrsnicima je, u brdima iznad Mekke, čuvao ovce i koze svoje majke po mlijeku Halime. Prišla su mu dva meleka. Otvorili su mu grudi, izvadili srce, isprali ga snijegom i vratili gdje je i bilo.

Time je, od svih grijeha i mahana, očišćeno srce onoga koji je određen da bude uzdignut nad svim ljudima i svim svjetovima.

Neumitno se primicala predodređenost posljednjega Božijeg poslanstva.

Dječak je izrastao u čovjeka kojega je Allah poslao kao najveću milost svjetovima.

Amidža Ebu-Talib je sina svoga rahmetli brata Abdullaha i rahmetli snahe Amine želio podučiti raznim poslovima. Tako ga je poveo i s trgovačkim karavanom u Siriju. Put ih je vodio pokraj Bostre. Tu je, u pećini među stijenama, živio stari Behira. Na tome mjestu su se smjenjivali isposnici. Kad jedan umre, drugi ga je nasljeđivao, skupa sa starinskim spisima. U tim knjigama bilo je zapisano i svjedočanstvo da će se među Arapima pojaviti posljednji Božiji poslanik. to je bilo poznato i monahu Behiri, pogotovo što je bilo napisano da će se taj dolazak zbiti za njegovoga života.

Behira je, sa uzvisine ispred pećine, često posmatrao karavane koji su se kretali iz Mekke i uobičavali se odmarati ispod brda. Pogotovo ovi putnici nisu promakli njegovoj pažnji. Dok se karavan primicao, s njim se, potpuno vedrim nebom, pomicao i mali niski oblak. Kad bi karavan pozastao, i oblak bi se zaustavio. Bio

je toliki da je od vreline zaklanjao jednoga od putnika. Kad je karavan zastao na odmorištu u sjeni krošnje velikoga drveta, oblak je ostao nad drvetom. Pustinjaku je izgledalo da je i drvo savilo grane i tako se povećao ugođaj hladovine.

Monah je shvatio da se pred njim zbivaju dijelovi znamenja o kojima je čitao. Zato odluči zadobiti povjerenje karavandžija. Da ko ne bi promakao njegovoj pažnji, pozvao ih je sve, bez izuzetka, i stare i mlade, i slobodne i robove.

Prihvatili su.

Kako su prilazili, Behira ih je zagledao. Ni na kome nije prepoznao nijedan znak o kome je čitao.

Monah se začudi.

Možda, ipak, nisu došli svi?

– Kurejšije, sve sam vas pozvao – kaza.

– Samo je najmlađi, dječak, ostao dolje – odgovorili su.

– Zašto?

– Zato što je najmlađi. Ostavili smo ga da pripazi deve i robu.

– Nejma razloga za bojazan. Pozovite i njega za sofru – reče im Behira.

Pozvali su i najmlađeg.

Starac je posmatrao dječaka dok je jeo. Njegov izgled i postupci podudarali su se

s opisima iz knjiga. I razgovor s dječakom potvrđivao mu je da je to Božiji odabranik, pa Behira zatraži da skine ogrtač.

Među plećima – onako kako je nagoviješteno – bio mu je pečat poslanstva.

Zgranut, Behira se obrati Ebu-Talibu:

– Jesi li u rodu s ovim dječakom?

Ebu-Talib je smatrao da pred monahom ne treba pojašnjavati da mu je bratić, pa odgovori.

– To mi je sin.

– Ne! – zanijeka pustinjak. – On nije tvoj sin. Otac ovoga dječaka ne može biti živ!

– On je sin moga brata – pojasni Ebu-Talib.

– A šta je s njegovim ocem? – upita monah.

– Umro je dok je dječak bio još u majčinome trbuhu – pojasni amidža.

– To je istina! – kaza Behira i posavjetova Ebu-Taliba da dječaka ne vode na put, da ga vrate i da ga dobro čuvaju.

– Ako se razazna o njemu, nanijet će mu zlo. Isto piše i u jevrejskim knjigama, pa i oni moraju znati ono što ja znam – reče Behira.

Na Ebu-Talibovu zapitanost šta je posrijedi i otkud toliko zanimanje za dječaka, pustinjak kaza:

– Pred tvojim bratićem prostiru se veliki putevi!

Muhammed, alejhi-s-selam

POČETAK OBJAVE

Ikre!

— Čitaj, u ime Gospodara tvoga, Koji stvara...

Ove riječi je Muhammed začuo u pećini Hira, na Brdu svjetlosti, iznad svoje rodne Mekke.

Uobičavao se osamljivati u toj pećini i upućivati dove Bogu. Pred njim se pojavio melek Džibril i naredio mu:

— Čitaj!

Četrdesetogodišnji Muhammed, kao i većina ljudi iz njegove okoline, nije znao čitati. Bio je nepismen. Dozbunjen i time ko mu se obraća, odgovori:

— Ja ne znam čitati.

Melek ga pritisnu uza se. Muhammed osjeti da ga snaga napušta. Onda ga Džibril popusti i ponovi naredbu:

– Čitaj!

Muhammed jednako odgovori:

– Ja ne znam čitati.

Melek ga opet stisnu i još jednom se začu gromki glas:

– Ikre!

I po treći put Muhammed, u strahu, prošapta isti odgovor:

– Ja ne znam čitati.

Tada ga Džibril popusti i progovori:

«Čitaj, u ime Gospodara tvoga,
Koji stvara, stvara čovjeka od zametka!
Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj,
Koji peru podučava,
Koji čovjeka podučava onome što ne zna».

Muhammed je drhtao. U Mekku se vratio sav u strahu.

Tresao se kao prut dok je govorio ženi Hatidži:

– Pokrij me!

Zamotala ga je pokrivačem i drhtanje se smirilo.

Primiren, ispričao je šta se zbilo i kazao:

– Bojim se.

Ona ga je hrabrila:

– Tebe je Allah odabrao! Nikad ti On ne bi nametnuo ono što nisi u stanju izvršiti i nikad te

On neće poniziti! Ti si dobar čovjek. Ispunjavaš svoje dužnosti prema svome rodu, pomažeš slabima, daruješ siromašnima, darežljiv si prema gostima, pomažeš onima koji su u nevolji...

Žena koja je odmah povjerovala, da bi svome mužu pružila utjehu, predložila je da odu njezinome rođaku Vereki.

Vereka je bio starac. Već i slijep. Bio je učen i čitao je svete knjige koje su bile na hebrejskome pismu.

Hatidža mu se obrati:

– Sine moga daidže, saslušaj šta će ti Muhammed reći.

Muhammed ispriča šta je doživio.

Vereka podiže ruke sa strahopoštovanjem i reče:

– To je bio melek Objave, onaj kojega je Bog slao svojim ranijim poslanicima... Da sam mlad, pa da dočekam i mognem ti pomoći kad te tvoj narod bude progonio!

Muhammed se začudi:

– Zašto bi me progonili?

Starac odgovori:

– Progonit će te. Nikad još nije svome narodu došao čovjek s porukom sličnom tvojoj a da nije bio progonjen.

Progonili su ga punih trinaest godina, sve dok s muslimanima nije načinio Hidžru – napustio Mekku i otišao u Medinu.

Knjiga vječne istine otvarala se pred Muhammedovim srcem i nudila se da bude shvaćena i prihvaćena. Rečeno mu je da iz nje poručuje svijetu kako bi drugi mogli razumjeti ono što ne znaju i sami ne mogu znati.

Objavljivanje Kur'ana, započeto sa «Ikre!» u pećini Hira, potrajalo je dvadeset tri godine, sve do pred preseljenje poslanika Muhammeda na Ahiret.

A Hatidža?

Ona je među četiri najodabranije žene.

Nevjerovatno je koliko se to smeće s uma, ali je njezin muž potpuno uvažavao njezinu deredžu.

Ona je bila ta koja je njega odabrala i udomila ga s takvim poštovanjem da se nije osjećao kao uljez.

On se na nju nije ženio.

Ona mu je rodila dvojicu sinova i četiri kćerke.

Započeo je primati Objavu u petnaestoj godini njihovoga braka.

Kad se preselila na Ahiret, tu godinu je poslanik Muhammed prozvao Godinom tuge.

Ni poslije na nju nije dao ni riječi.

Potom se s najvećim poštovanjem odnosio prema njezinoj sestri...

Na kraju krajeva ili na početku svega, zašto ne pročitati kako treba nezaobilazno mjesto iz biografije Poslanika islama, spomenuto i u ovome kazivanju: dok je njega obuzimao strah na početku primanja Objave, Hatidža ga je hrabrila. I odmah povjerovala. Prva. To tako treba i čitati.

Muhammed, alejhi-s-selam

RASTANAK NA AREFATU

Hadž je Arefat!, kazao je poslanik Muhammed.

Arefat je visorovan u Arabiji, u blizini grada Mekke i prve Allahove kuće na Zemlji, Časne Kabe.

Na Arefatu se, svakoga devetog dana u mjesecu zu-l-hidžetu, okupljaju milioni ljudi koji dođu na hadž iz svih krajeva svijeta. Arefat je najveće zborište ljudi na svijetu. Stajanje i dove na Arefatu predstavljaju najvažniji dio hadža.

Kad je poslanik Muhammed obavio svoj posljednji hadž, na Arefatu je održao govor.

Prvo je rekao:

– Ljudi!

Nastavio je:

– Poslušajte me, jer ne znam hoću li vas više ikad sresti na ovome mjestu nakon ove godine...

Savjetovao im je da jedni prema drugima lijepo postupaju i podsjetio ih na ono što im je naređeno da treba činiti i na ono što je zabranjeno.

– Ako se toga budete čvrsto držali, ostavljam vam ono što će vas odvratiti od svakoga griješenja, jasan putokaz: Božiju Knjigu i riječi Njegovoga poslanika. Ljudi, slušajte ove moje riječi i shvatite!

Tada je Poslanik islama primio ajete kojima je završena Objava Kur'ana. Prenio ih je okupljenim:

«Danas su nevjernici izgubili svaku nadu da ćete vi otpasti od svoje vjere. Zato se ne bojte njih, već se bojte Mene. Danas sam vam vašu vjeru upotpunio i ispunio Svoju blagodat prema vama, i da islam bude vaša vjera – Ja sam htio!»

Na to je poslanik Muhammed upitao:

– Ljudi, jesam li vam dosljedno prenio poruku?

Čula se potvrda iz hiljada grla.

Poslanik islama se, iz rodne Mekke, vratio svojoj kući u Medinu.

Prije nego što je pao u smrtnu postelju, dok se vraćao s namaza u džamiji, rekao je okupljenim muslimanima:

– Ne plašim se da ćete pored Allaha tražiti druge bogove, nego se plašim da ćete se na Ovome svijetu jedni s drugima nastojati nadmetati u zemaljskim dobitima.

Preostalo dunjalučko vrijeme najčešće je provodio u sobi sa suprugom Aišom. Posljednje riječi, one koje je ona mogla razabrati iz šaptanja, bile su:

– U najuzvišenijoj zajednici, u Džennetu. Oni koji se Allahu i Poslaniku pokoravaju, takvi su sa onima koje je Allah darovao Svojim darovima. Bit će u društvu vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi kojima je Allah Svoju milost darovao. Kako je divno to društvo!

Ponovio je:

– Bože, u najuzvišenijoj zajednici.

S tim riječima se njegova duša vratila svome Gospodaru.

Poslanik Muhammed umro je u svojoj šezdeset trećoj godini.

Vijest o smrti zaprepastila je muslimane.

Ajeti koji su objavljeni nakon Bitke na Uhudu su podsjetili narod da je u Kur'anu takav čas najavljen i objašnjen:

«Muhammed je samo poslanik, i prije njega dosta poslanika minu, pa ako bi on umro ili bio ubijen, zar biste se vratili svojim prijašnjim stopama? A ko se vrati svojim prijašnjim stopama, Allahu taj nikakve štete neće učiniti, a Allah će zahvalne nagraditi!»

Prošlo je četrnaest stoljeća od preseljenja Poslanika islama na Ahiret.

U ovome vremenu nejma minute da se uzduž i širom svijeta ne čuje ezan, a svaki šesti stanovnik Zemlje slijedi njegovu uputu.

Najveće priče koje se mogu ispričati

OD SASTANKA NA AREFATU DO RASTANKA NA AREFATU

Osim što su to najveće priče i ispričane o najvećim ljudima, kazivanja o vjerovjesnicima i poslanicima predstavljaju i najljepše pripovijesti o kojima se može pisati. Njihov doživljaj – kao što su to kroz stoljeća činili i čine mnogi autori širom svijeta – trebaju ispisivati i generacije koje će dolaziti. I nikad ih se neće moći dovoljno ispisati.

Ova knjiga napisana je na vrelu najveličanstvenije Knjige. Bio sam pripremio i više pripovijesti o onima kojima deredžu vjerovjesnika ili poslanika nagovještavaju hadisi ili mišljenja velikih alima (Lukman, Zulkarnejn, Uzejr, Hidr), ali sam uvrstio pripovijedanja o 25 vjerovjesnika ili poslanika koje izrijekom potvrđuje Kur'an. Allah je tako htio i nije moje da diram u to. Da je htio drukčije, On bi u Svojoj

Posljednjoj objavi naveo još imena od ukupno 124.000 poslanika i 317 vjerovjesnika, čiji je broj potvrdio poslanik Muhammed, a Allah napominje da ih je slao svim narodima kroz povijest ljudskoga roda.

Tih 25 su: Adem, Idris, Nuh, Hud, Salih, Ibrahim, Lut, Šuajb, Ismail, Ishak, Jakub, Jusuf, Ejjub, Junus, Musa, Harun, Ilijas, El-Jese, Zulkifl, Davud, Sulejman, Zekerijja, Jahja, Isa i Muhammed.

Tako su u ovoj knjizi i poredane priče o njima. Smatram to hronološkim slijedom njihovoga vjerovjesništva i, iako ima i drukčijih argumenata, zadržavam pravo na njeg.

Shodno tradiciji našeg odnosa spram toga broja, zadao sam sebi obrazac od 33 pripovijesti i odlučio da, osim po tri priče o poslanicima Ibrahimu i Muhammedu, zabilježim i po dvije o Ademu, Musau, Davudu i Isau, što može biti razumljivo spram njihove deredže. Nije mi bilo pravo da se ograničim na po jedno kazivanje o Sulejmanu, koji je spisateljski možda i najprivlačniji, i Jusufu, o kome je ispričano naljepše kur'ansko kazivanje, pa sam se odlučio za više inserata, a da to ne remeti i cjelinu, kao što sam i o Ismailu nadovezao nekoliko sekvenci, s tim da je to, ipak, bude jedna priča.

Jednu od pripovijesti o Ibrahimu, onu o četiri ptice, uopće nisam duljio. To ne znači da je ta priča ogoljela. Iako je bilo neminovno izostaviti mnogo iz obilja pripovijedanja o Ibrahimu, uvrštavanje ove kratke priče smatram dugom spram značaja koji joj se pridaje iz generacije u generaciju, najčešće interpretiranu u dužim oblicima i s vrlo različitim doživljavanjem, ali je ona u srži biti samo onakva kako je ovdje interpretirana prema 260. ajetu sure El-Bekare.

Bio sam u velikoj dilemi treba li ispripovijedati «sve» o Ejjubu i Junusu ili samo odlomke iz njihovih životopisa (kao što sam to – radi raznovrsnosti forme i izbjegavanja jednoličnosti – činio u nekim pričama). Zato sam odvojio malo više prostora, jer su to velike priče i funkcioniraju samo cjelovite, ali sam uznastojao na zakonitostima kratke priče kao književne forme.

Opredijelio sam se da mi Kura'n bude osnovni orijentir u literarizaciji, svjestan da se veličini Allahovoga kazivanja ne može ni primaknuti.

Tako će poznavaoci na mnogo mjesta, gdje god je to bilo moguće, prepoznati ajete, s tim što su klasičnim navodnicima označeni citati iz Kur'ana u smislu Allahovog izravnoga govora,

kao i oni citati iz Kur'ana koji nisu u formi upravnoga govora, a ostali citati crticom.

O nekim vjerovjesnicima u Kur'anu nejma podrobnijega govora, pa sam se oslanjao na potvrđene hadise ili na ono što je potvrdilo više velikih alima čiji se autoritet ne dovodi u pitanje, a nastojao izbjegavati pripovjedački primamljiva dodavanja koja spominju sljedbenici drugih knjiga. To je zarad vrlo mogućih stranputica i iskrivljivanja i u skladu s izričitim navodima poslanika Muhammeda.

Štampano je mnogo knjiga o vjerovjesnicima, a ova se izdvaja time – bar kad je riječ o knjigama koje su nam dostupne na bosanskom jeziku, i kad su u pitanju rijetke interpretacije naših autora i brojni prijevodi – što su u njoj sažete priče o svih 25 vjerovjesnika ili poslanika koji su, bez ikakve sumnje u to, potvrđeni u Kur'anu.

Ovo je moja 15. po redu objavljena knjiga, 22. sa onima koje su štampane u više izdanja ili prevedene, a još ne računajući one čije je objavljivanje na stranim jezicima u toku. Napisao sam ih više (neke su uništene u okupiranoj Vlasenici, neke još nisu štampane, itd., u međuvremenu sam objavio i roman "Tajna knjiga Endelusa"), ali sam ovu knjigu najduže pripremao i ispisivao. Ni sam ne znam

koliko sam desetina i desetina puta pročitao napisano, pa to svodio na što jednostavniju i kraću mjeru. U jednostavnosti je jedna od najvećih tajni umjetnosti pisanja (uostalom, to je i obilježje islama). Koliko god sam uzmogao, nisam doobjašnjavao. Ostavljao sam čitaocu da dokuči velike poruke i pouke. Na sve to se nadovezao redukcionizam izraza, koji se, valjda, i dokuči tek u zreloj spisateljskoj dobi. Čuvao sam se egzibicionizma i uznastojao da literarna obrada poznatih motiva ne bude nametljiva i da se doimlje tako kao da su ove priče već čitane baš ovako interpretirane, smatrajući da takav izraz podjednako pogoduje i onima koji se tek uvode u islam, i onima koji su umnogome upućeni, a i da bude podsjetnik i priručnik znalcima. Otuda je ovo knjiga i za odrasle i za djecu, što je potvrđeno u mnogo neposrednih primjera na osnovu čitanja prvog izdanja ove knjige.

Odustao sam i od namjere da sadržaj priča, shodno onome što je islamom dozvoljeno, bude prigodno ilustriran. Opredijelio sam se da ostanu samo riječi. Prvo je poslaniku Muhammedu objavljeno:

«Ikre!»

Isnam Taljić

Isnam Taljić
NAJVEĆE PRIČE
Drugo neizmijenjeno izdanje

Izdavač
Autor

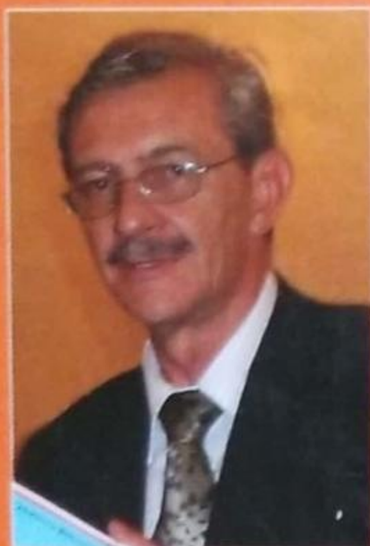
Urednik
Elida Taljić

Tehnički urednik
Dženan Handžić

Štampa
BEMUST, Sarajevo

Za Štampariju
Mustafa Bećirović

e-mail: ietbih@yahoo.com
www.isnamtaljic.com

Isnam Taljić, rođen je u Vlasenici 1954. godine.
Do rata bio reporter i urednik u «Oslobođenju» (Sarajevo), potom urednik u «Ljiljanu» (Sarajevo). Više puta nagrađivan u novinarstvu.
Najnagrađivaniji naš pisac kratkih priča i pripovijetki. Zastupljen u više domaćih i inozemnih izbora bh. i bošnjačke književnosti te u antologiji savremene svjetske pripovijetke Kuala Lumpur International Literary Festivala, 2004. godine, u konkurenciji književnika iz 87 zemalja.
Objavio 16 knjiga proze.
Radi posebne zahtjevnosti tematike, knjiga «Najveće priče» intenzivno je pripremana punih sedam godina.
Isnam Taljić živi u Sarajevu.

Sabirajući u svojim djelima svu tragiku, bol i kušnje bosanskog čovjeka, Isnam Taljić je u ovoj knjizi svoje pero usmjerio ka samom duhovnom humusu u kome se razrastaju milenijska žilišta homo bosniacusa kao homo islamicusa. Riječ je o osebujnom segmentu svetotekstvovnog kur'anskog sadržaja, unutar koga su ispričane epizode iz života 25 poimenice spomenutih glasonoša Božije riječi. Svaka priča, ispričana kroz paradigmatični poslanički lik, njegov život i njegovo pregnuće, pored doktrinarne, metafizičke, teološke, filozofske, u sebi nosi odgojno-obrazovnu, pedagošku i moralnu poruku i pouku. Taljićevo kazivanje o sabranim kur'anskim likovima odveć je zanimljivo i nesvakidašnje. Stoga smo radosni što je ova knjiga na raspolaganju čitaocima.

Prof. dr. Rešid Hafizović

Poznato je da Kur'an nije knjiga priča, da u svojim fabulama donosi samo okosnicu događaja koji su se zbivali i da te događaje daje najčešće u impresivnim odbljescima. Muslimanska tradicija je tim okosnicama pridodala – vjerodostojne ili izmišljene – detalje, tako da svakom piscu ostaje široko polje. Isnam Taljić je to učinio rukom vještog majstora prozne umjetnosti. Uočava i ističe detalje i skladno završava rasute kur'anske kompozicije. Njegovoj vještini nije nedostajalo ljubavi prema blistavim kur'anskim vjerovjesničkim likovima, a Taljić je naglašeno muslimanski pisac u svojoj riječi i svome djelu.
Ova knjiga je na radost i korist našoj čitalačkoj publici i našoj kulturi.

Prof. dr. Džemaludin Latić

ISBN 995822112-8